

Demogrāfiski un migrācijas izaicinājumi Latvijas reģionos

Zaiga Krišjāne, Toms Skadiņš, Jānis Krūmiņš, Māris Bērziņš, Elīna Apsīte –Beriņa

2021. gada 20.-21. augusts. Latvijas Ģeogrāfijas biedrības reģionālā konference

Lubāna, Latvija

Mērķis:

izvērtēt iedzīvotāju izmaiņas dažāda līmeņa teritorijās

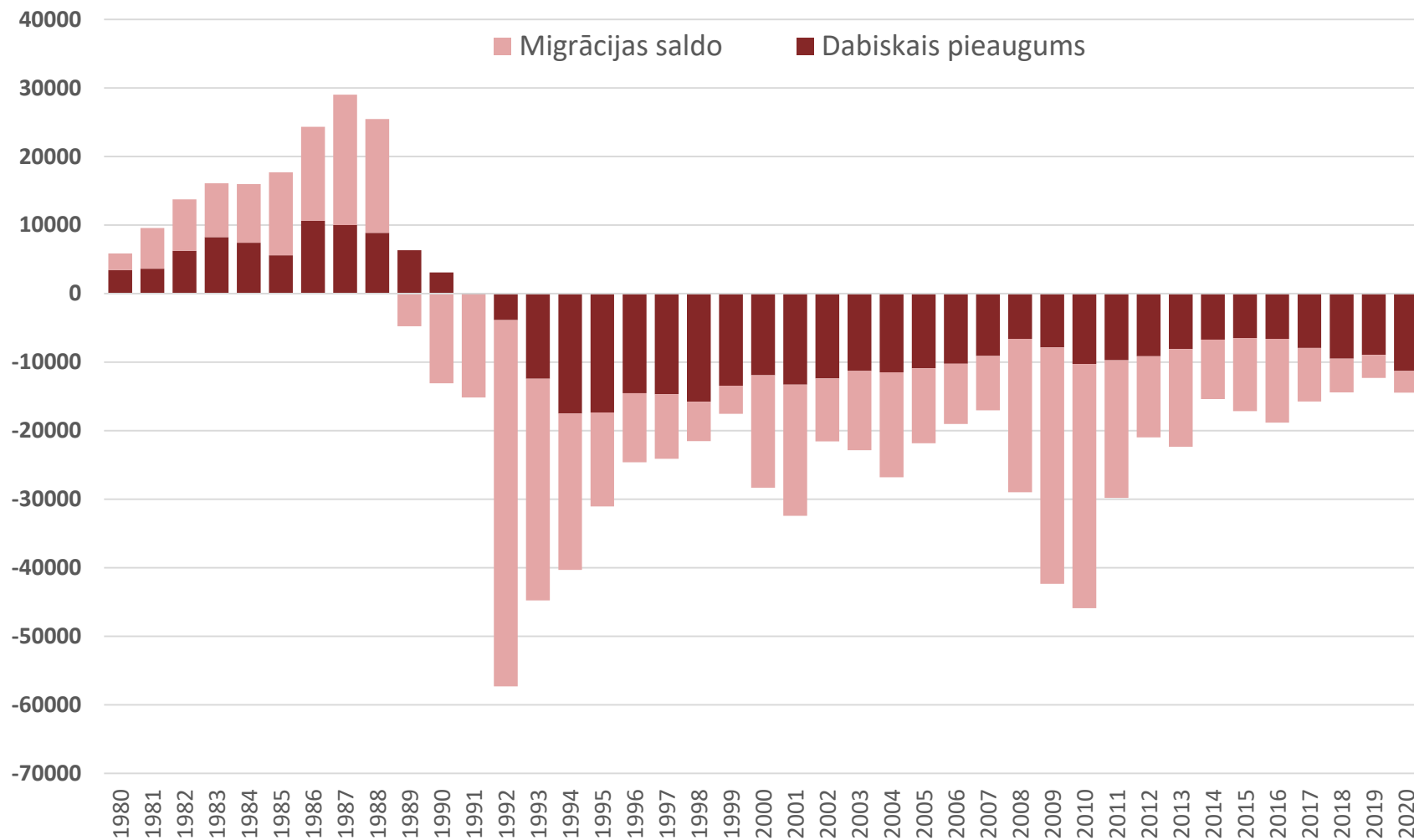
ledzīvotāju skaita izmaiņas Latvijā

(Centrālās statistikas pārvaldes dati)

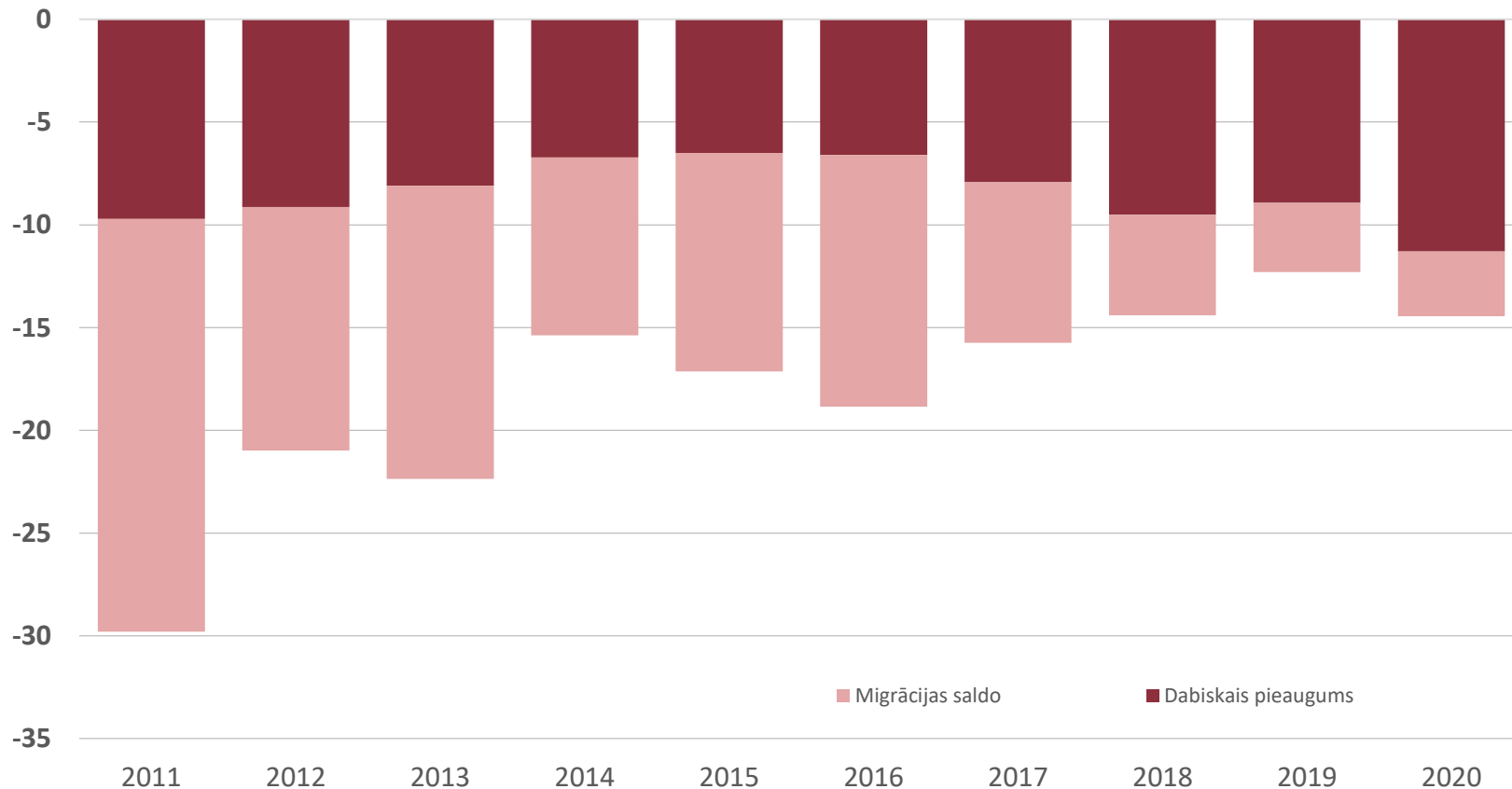
	ledzīvotāju skaits gada sākumā	ledzīvotāju skaita izmaiņas - pavisam	ledzīvotāju dabiskais pieaugums	Migrācijas saldo
1920	1 596 131	...	-4 457	...
1935	1 905 936	...	6 759	...
1946	1 553 577	163 196	-1 722	164 918
1950	1 884 077	5 897	8 887	-2 990
1960	2 104 128	33 702	14 154	19 548
1970	2 351 903	14 521	7 787	6 734
1980	2 508 761	5 879	3 434	2 445
1990	2 668 140	-9 979	3 106	-13 085
2000	2 381 715	-28 331	-11 903	-16 428
2010	2 120 504	-45 899	-10 259	-35 640
2015	1 986 096	-17 139	-6 499	-10 640
2016	1 968 957	-18 841	-6 612	-12 229
2017	1 950 116	-15 737	-7 929	-7 808
2018	1 934 379	-14 411	-9 506	-4 905
2019	1 919 968	-12 293	-8 933	-3 360
2020	1 907 675	-14 452	-11 302	-3 150
2021	1 893 223			

Iedzīvotāju skaita izmaiņas un migrācija Latvijā

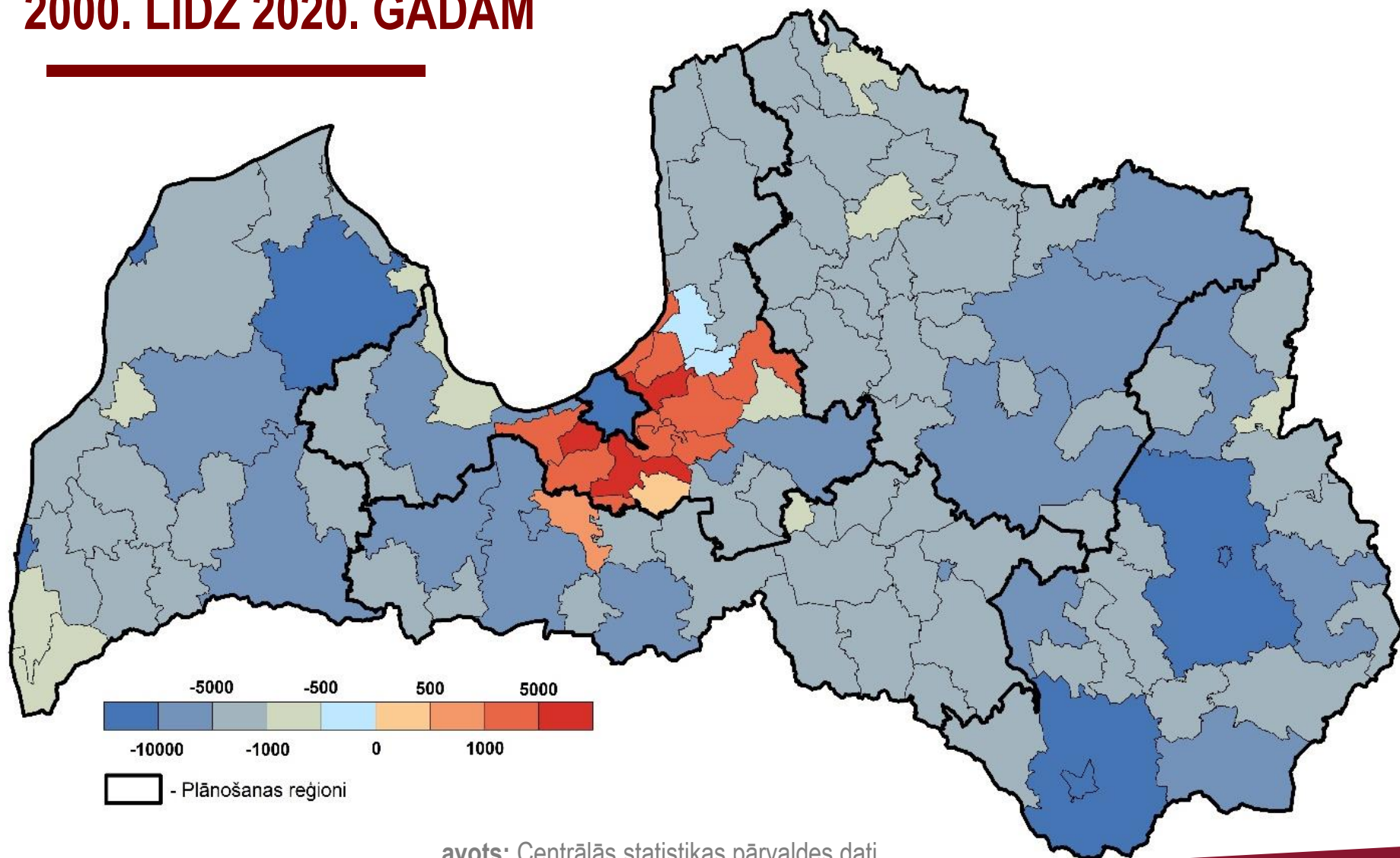
avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS LATVIJĀ 2011-2020. gadā (tūkstošos)

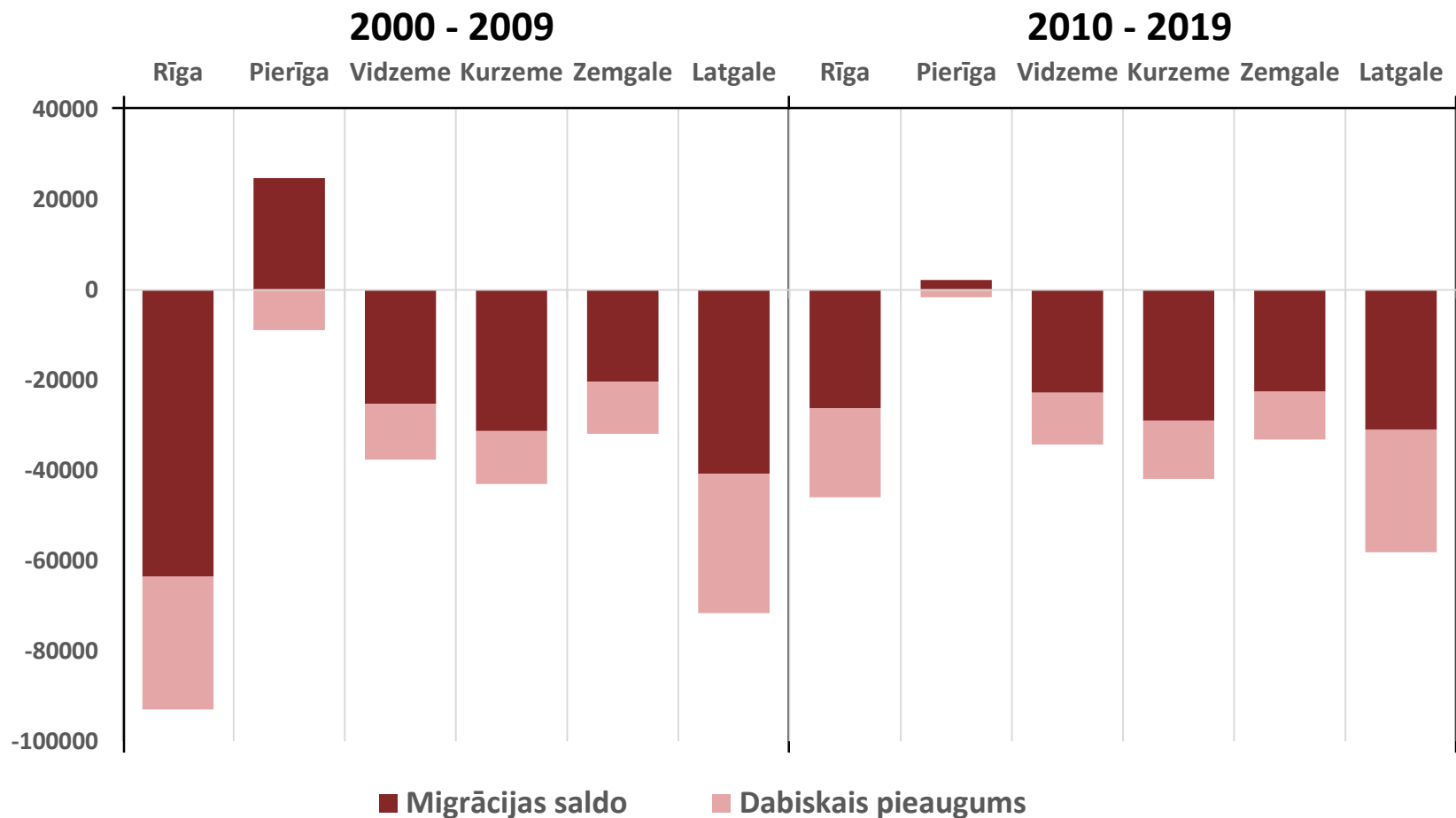

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS NOVADOS NO 2000. LĪDZ 2020. GADAM

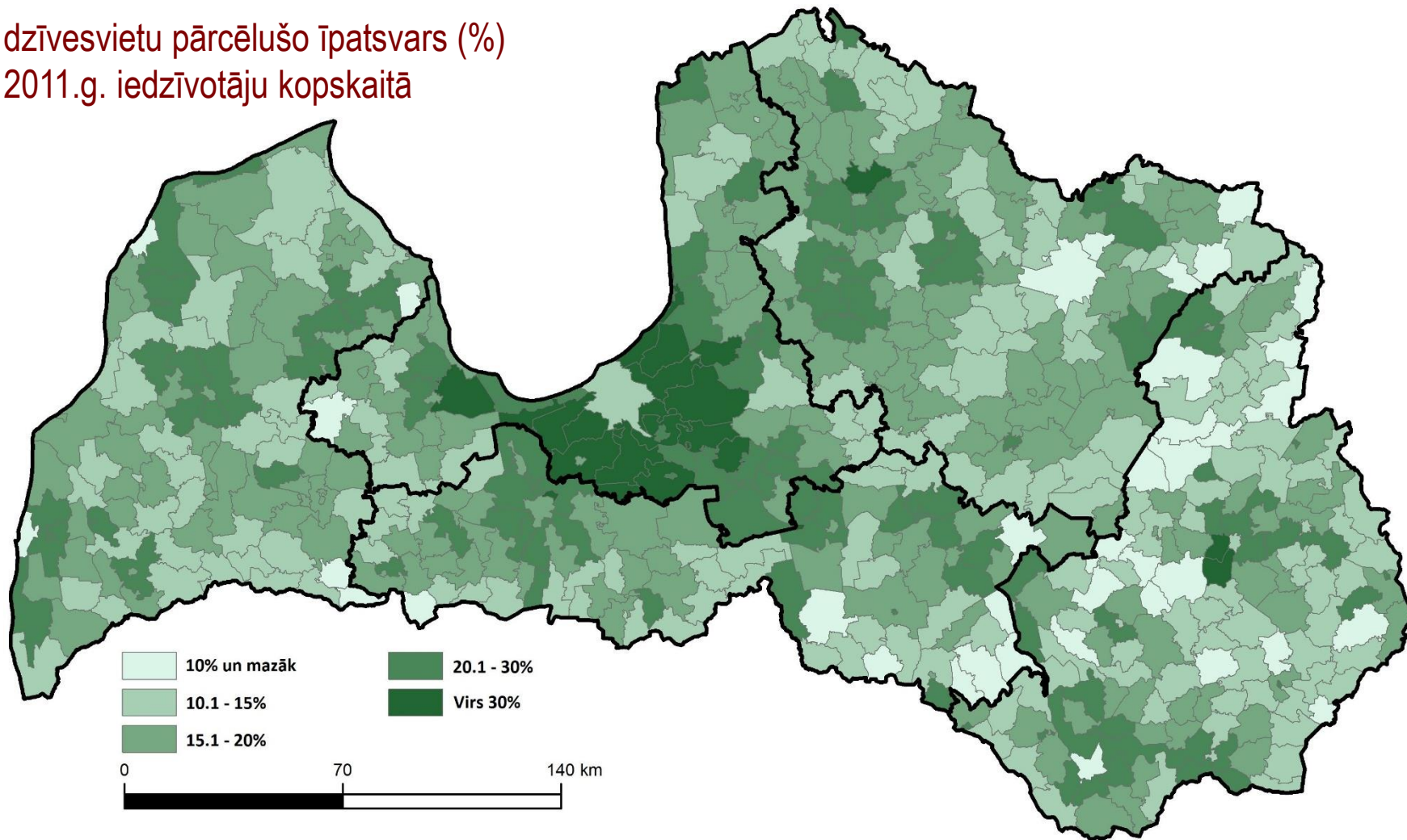
IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅAS REĢIONOS

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Migrācijas ietekme iedzīvotāju skaita izmaiņās, 2000.–2011.g.

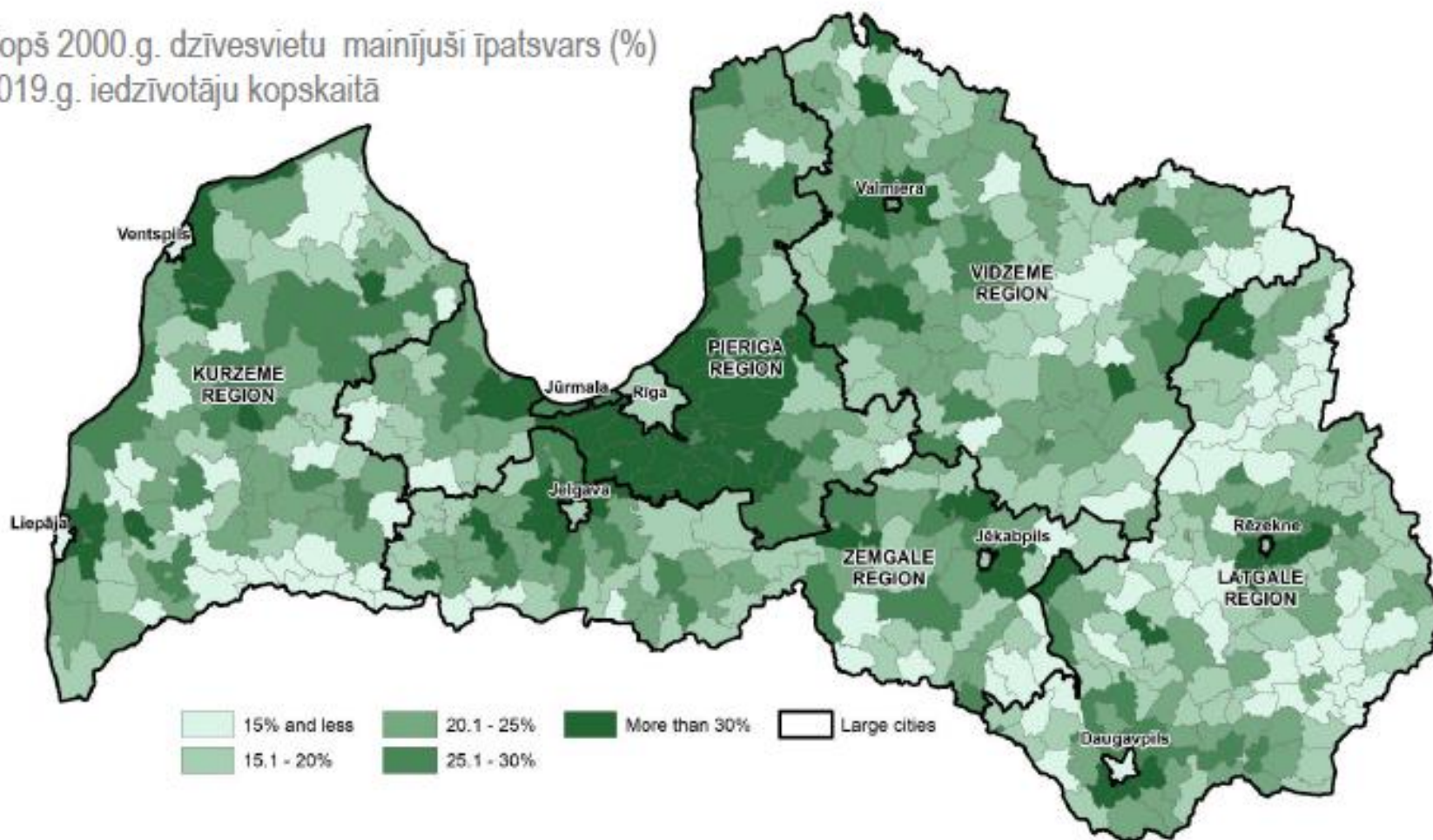
dzīvesvietu pārcēlušo īpatsvars (%)
2011.g. iedzīvotāju kopskaitā

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

IEKŠZEMES MIGRĀCIJAS IETEKME IEDZĪVOTĀJU SKAITA IZMAIŅĀS

Kopš 2000.g. dzīvesvietu mainījuši īpatsvars (%)
2019.g. iedzīvotāju kopskaitā

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

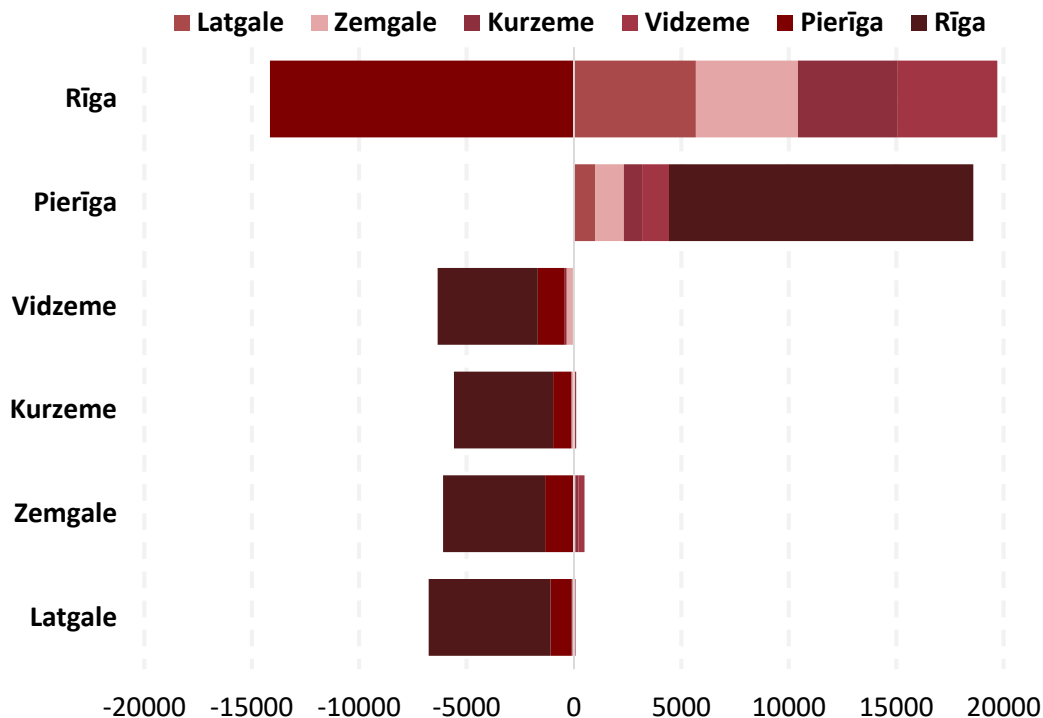
Iedzīvotāju skaita izmaiņas Latvijas novados 2019.gadā

Iedzīvotāju skaita pieaugums		Iedzīvotāju skaita samazinājums				
5.65 – 2.05	1.85 – 0.00	-0.02 – -0.95	-1.05 – -1.50	-1.53 – -1.96	-2.16 – -2.98	-3.05 – -3.50
Stopiņu	Ikšķiles	Brocēnu	Krimuldas	Gulbenes	Varakļānu	Cīblas
Garkalnes	Sējas	Ogres	Salacgrīvas	Naukšēnu	Balvu	Ilūkstes
Babītes	Siguldas	Skrīveru	Talsu	Jaunjelgavas	Vainodes	Cesvaines
Mārupes	Limbažu	Iecavas	Tērvetes	Burtnieku	Mērsraga	Jēkabpils
Saulkrastu	Aknīstes	Amatas	Valkas	Kārsavas	Rugāju	Dagdas
Ķekavas	Engures	Raunas	Dobeles	Alsungas	Ludzas	Lubānas
Carnikavas	Olaines	Aizkraukles	Ķeguma	Aizputes	Rēzeknes	
Ādažu	Ozolnieku	Smiltenes	Jelgavas	Nīcas	Apes	
	Salaspils	Pāvilostas	Līvānu	Baltinavas	Auces	
	Vecpiebalgas	Lielvārdes	Kuldīgas	Jaunpils	Riebiņu	
	Līgatnes	Cēsu	Pārgaujas	Vārkavas	Daugavpils	
	Ropažu	Grobiņas	Kandavas	Madonas	Skrundas	
	Inčukalna	Mālpils	Priekules	Rojas	Strenču	
		Priekule	Rundāles	Mazsalacas	Viļakas	
		Beverīnas	Baldones	Alūksnes	Krāslavas	
		Krustpils	Bauskas	Kokneses	Zilupes	
		Kocēnu		Vecumnieku	Neretas	
		Tukuma		Jaunpiebalgas	Aglonas	
		Ventspils		Rucavas	Ērgļu	
		Durbes		Viesītes	Salas	
				Rūjienas	Alojas	
				Saldus		
				Viļānu		
				Dundagas		
				Preiļu		
				Pļaviņu		

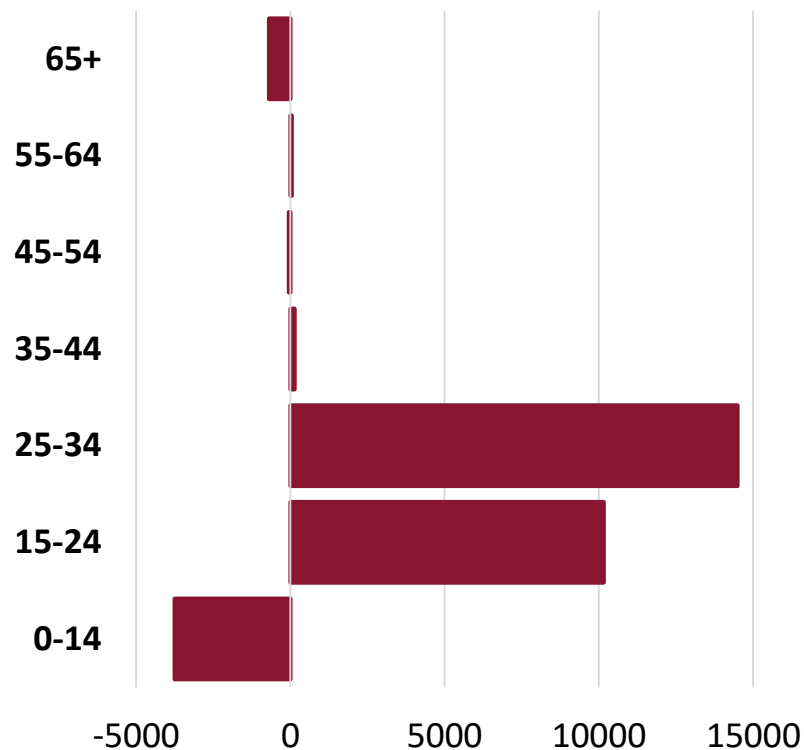
avots: LR Centrālā statistikas pārvalde

Iekšzemes migrācijas saldo struktūra

Iekšzemes migrācijas saldo struktūra, 2011-2019

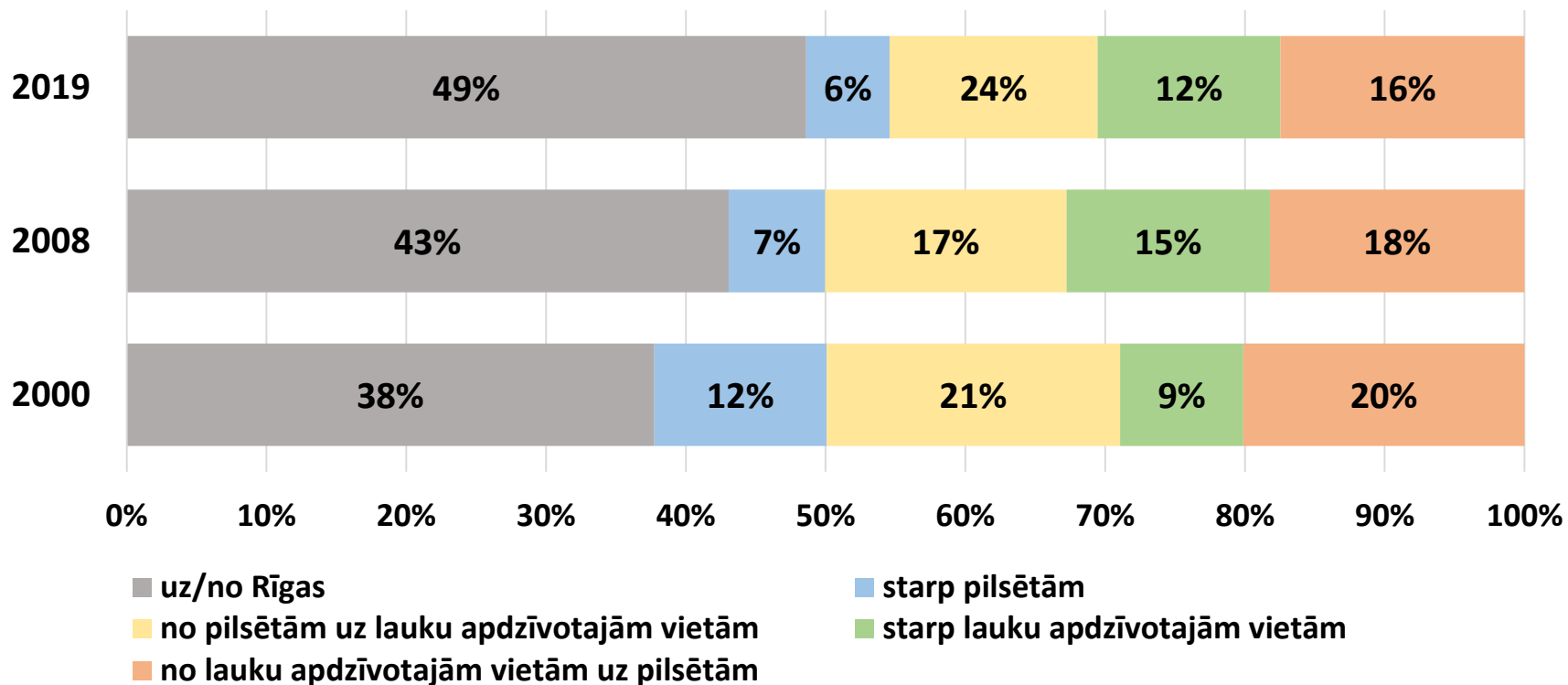

Iekšzemes migrācijas saldo struktūra dažādām iedzīvotāju vecuma grupām 2011-2018

avots: izveidots, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes datus

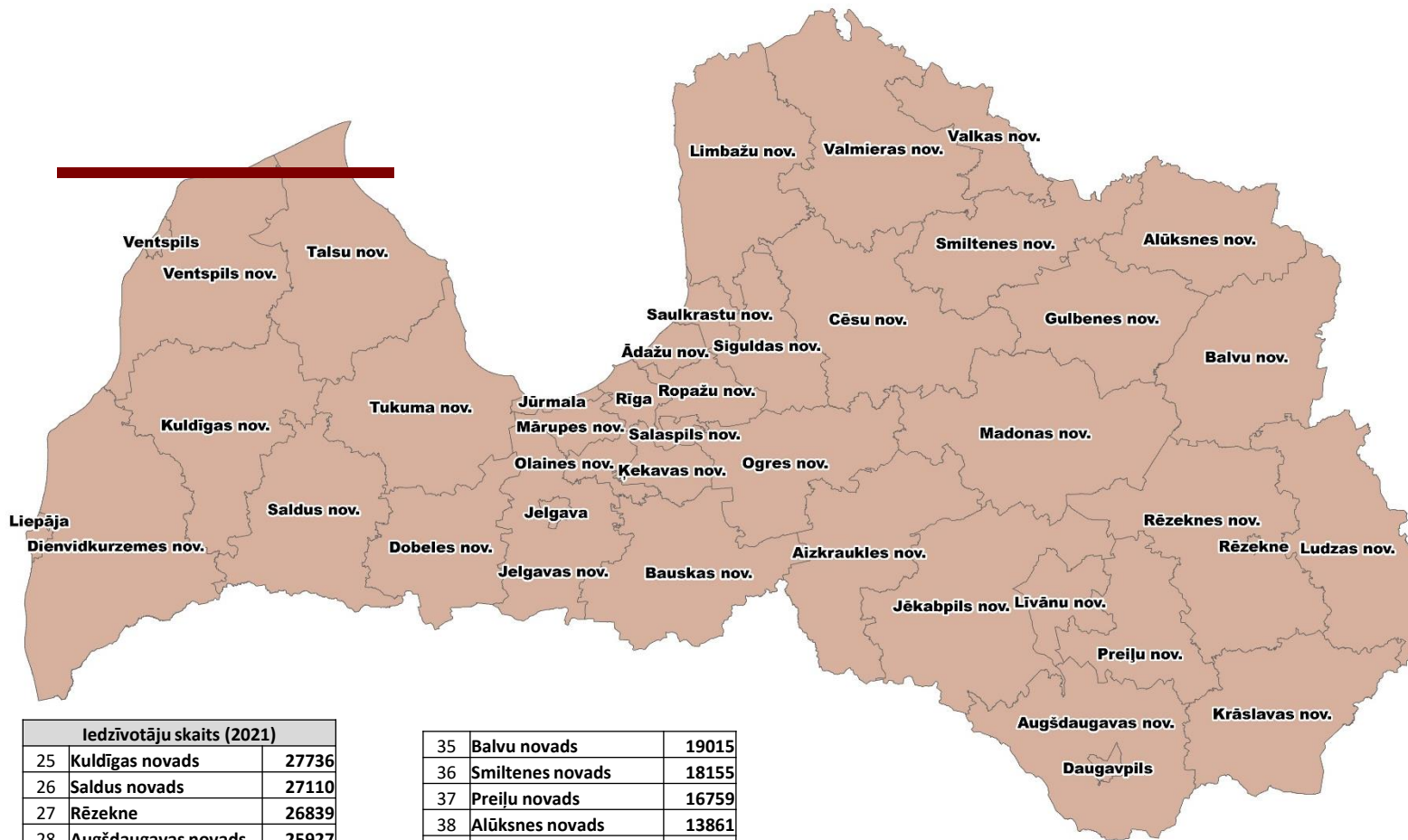
Iekšzemes migrācija un apdzīvojums

avots: izveidots, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes datus

IEDZĪVOTĀJU SKAITS 2021. GADA SĀKUMĀ

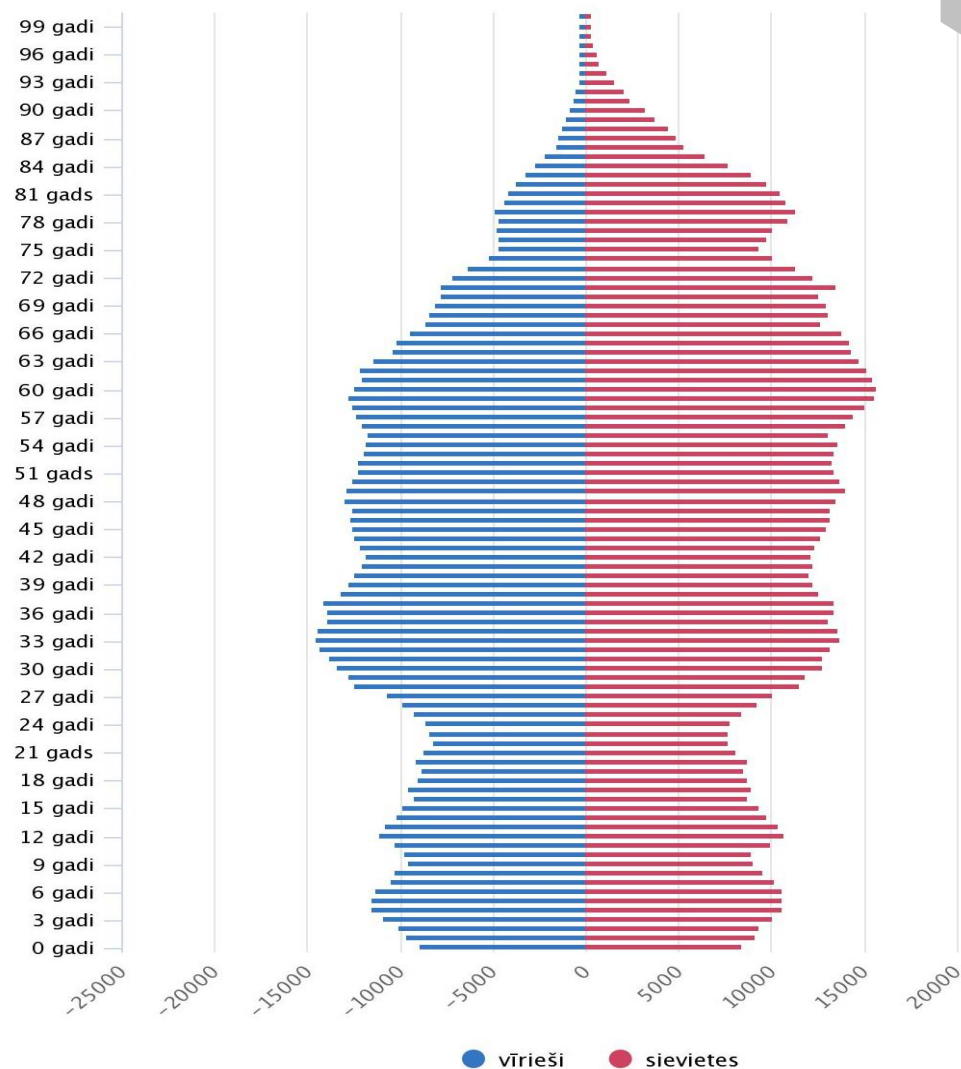
Novados pēc administratīvi teritoriālās reformas

Iedzīvotāju skaits (2021)		
1	Rīga	614618
2	Daugavpils	80627
3	Liepāja	67964
4	Ogres novads	57617
5	Jelgava	55336
6	Valmieras novads	51370
7	Jūrmala	50248
8	Tukuma novads	44411
9	Bauskas novads	41755
10	Cēsu novads	41161
11	Jēkabpils novads	40576
12	Talsu novads	35699
13	Ventspils	33372
14	Dienvidkurzemes novads	33364
15	Mārupes novads	32824
16	Jelgavas novads	31969
17	Ropažu novads	31697
18	Siguldas novads	30625
19	Ķekavas novads	30077
20	Rēzeknes novads	29643
21	Aizkraukles novads	29367
22	Madonas novads	28692
23	Limbažu novads	28546
24	Dobeles novads	28517

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Tautas skaitīšana 2021 iedzīvotāju dzimumvecumstruktūra

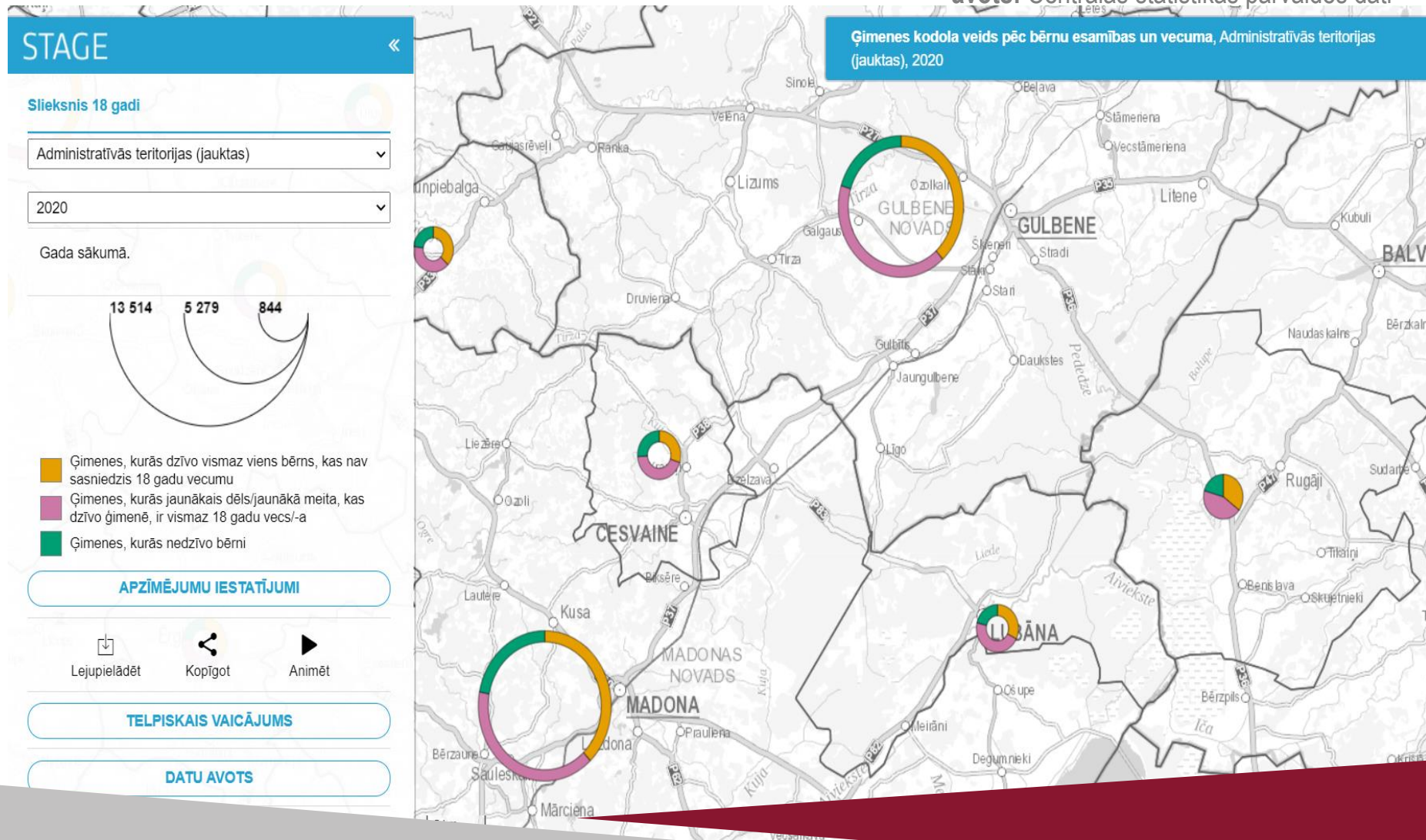

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Tautas skaitīšana 2021

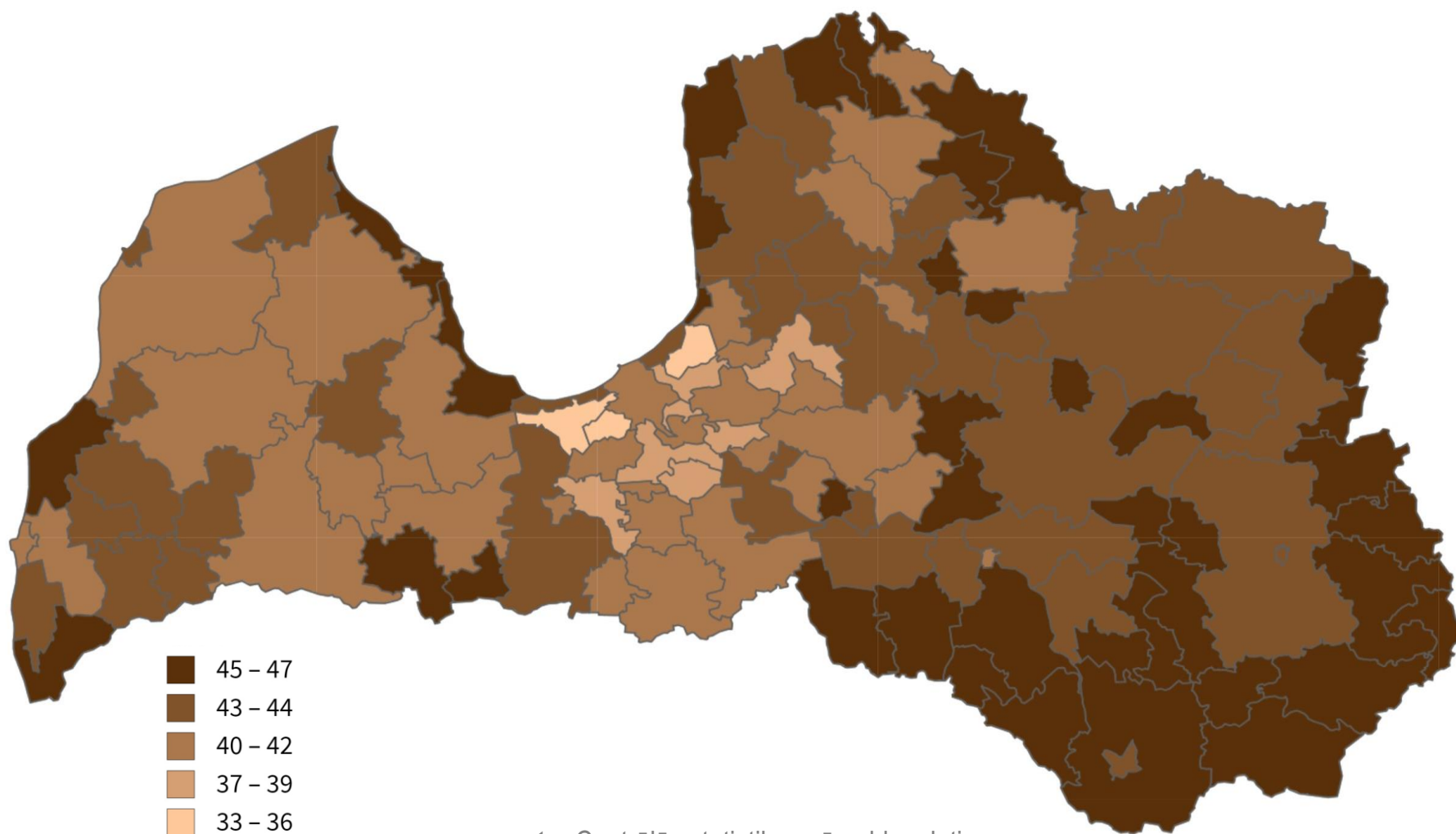
CSP interaktīvās kartes. Piemērs – bērnu skaits ģimenē

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Tautas skaitīšana 2021

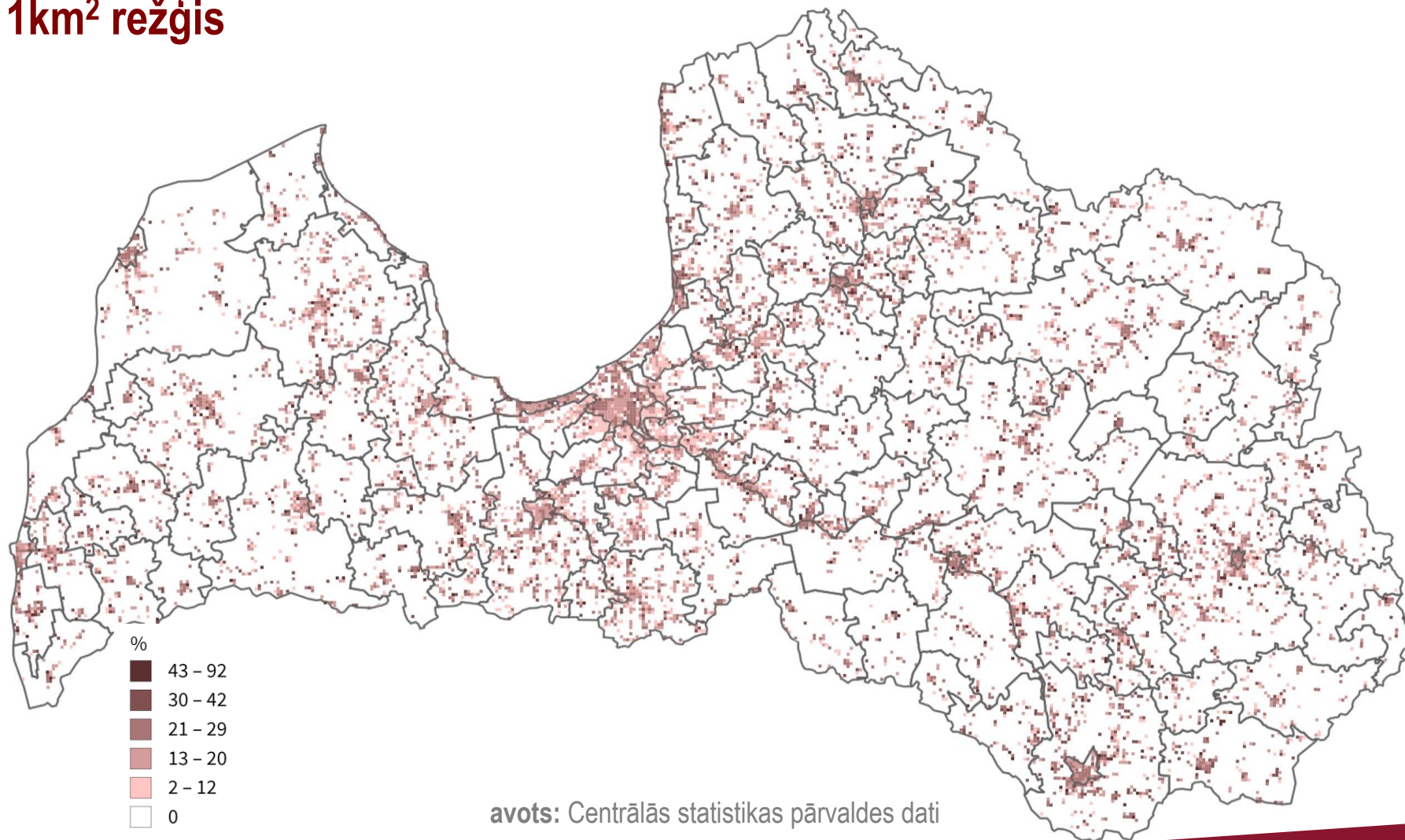
Iedzīvotāju vidējais vecums novados

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

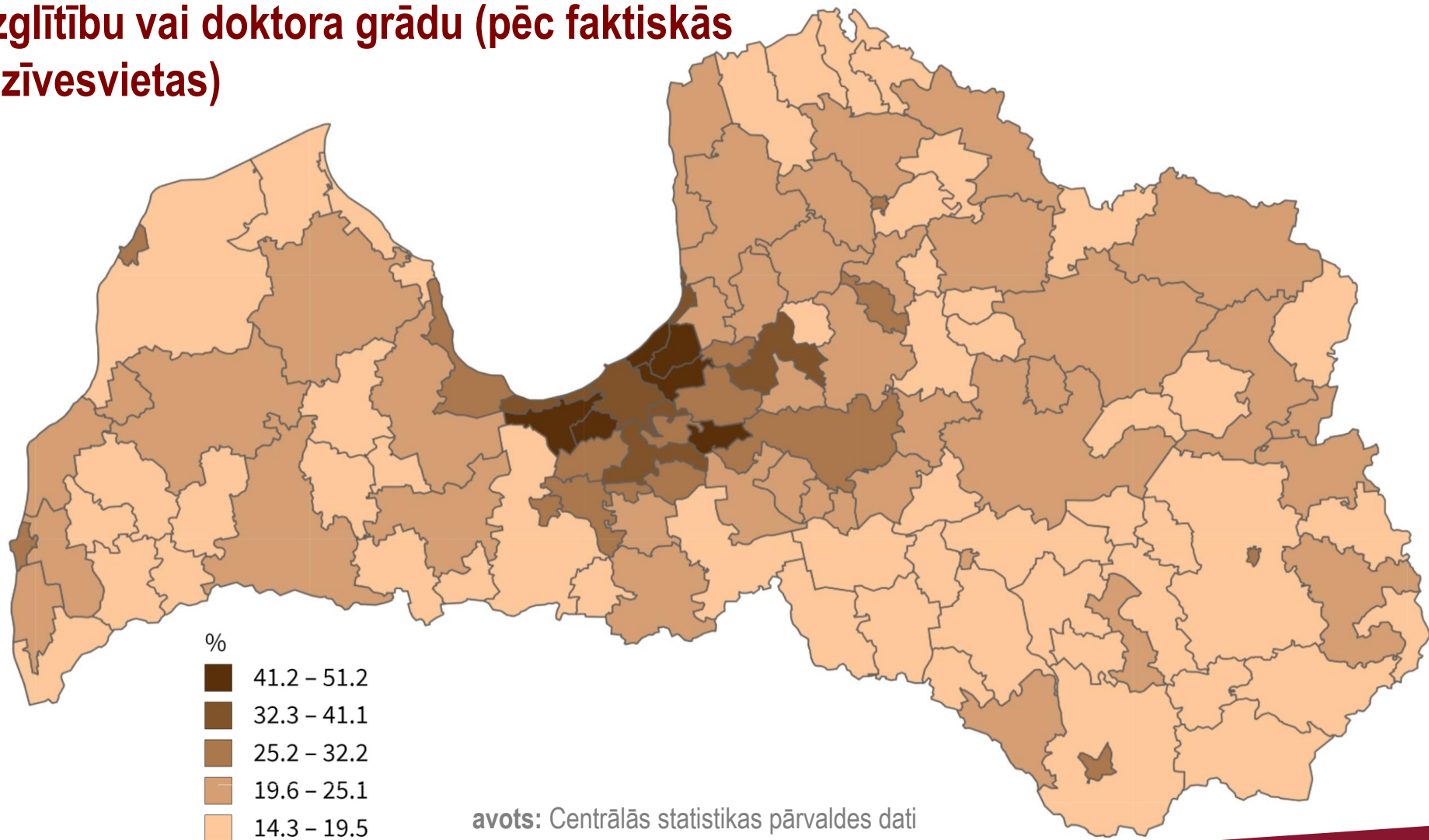
Tautas skaitīšana 2021

iedzīvotāju īpatsvars 65+ vecuma grupā, % 1km² režģis

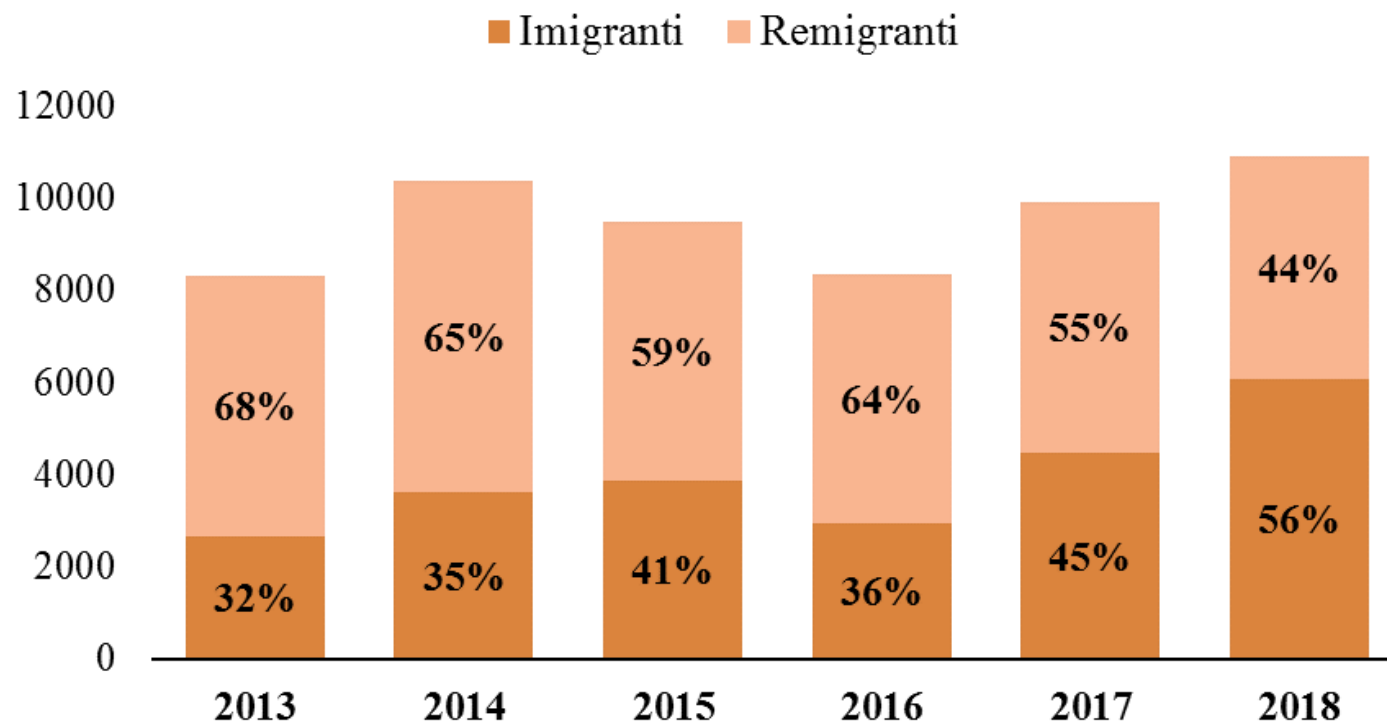

Tautas skaitīšana 2021

Pastāvīgo iedzīvotāju īpatsvars ar augstāko izglītību vai doktora grādu (pēc faktiskās dzīvesvietas)

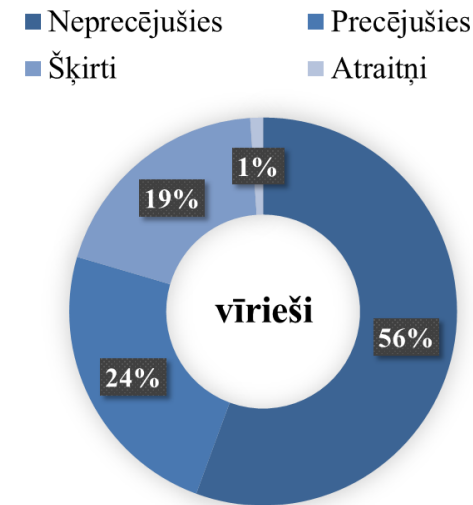
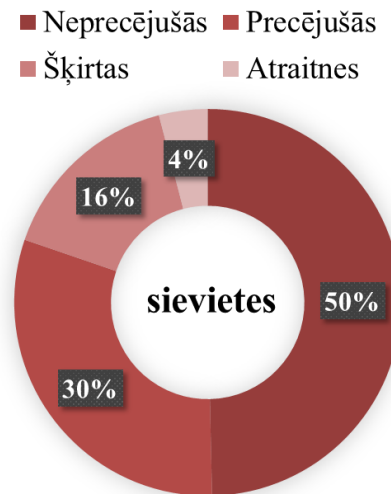
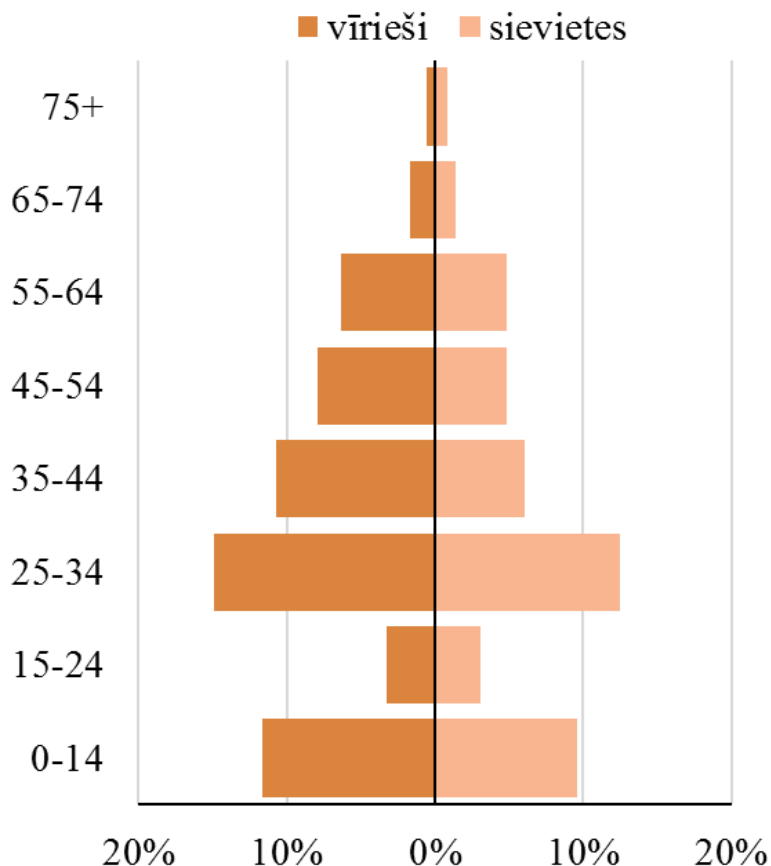

Atpakaļmigrācijas (remigrācijas) nozīme 2013-2018

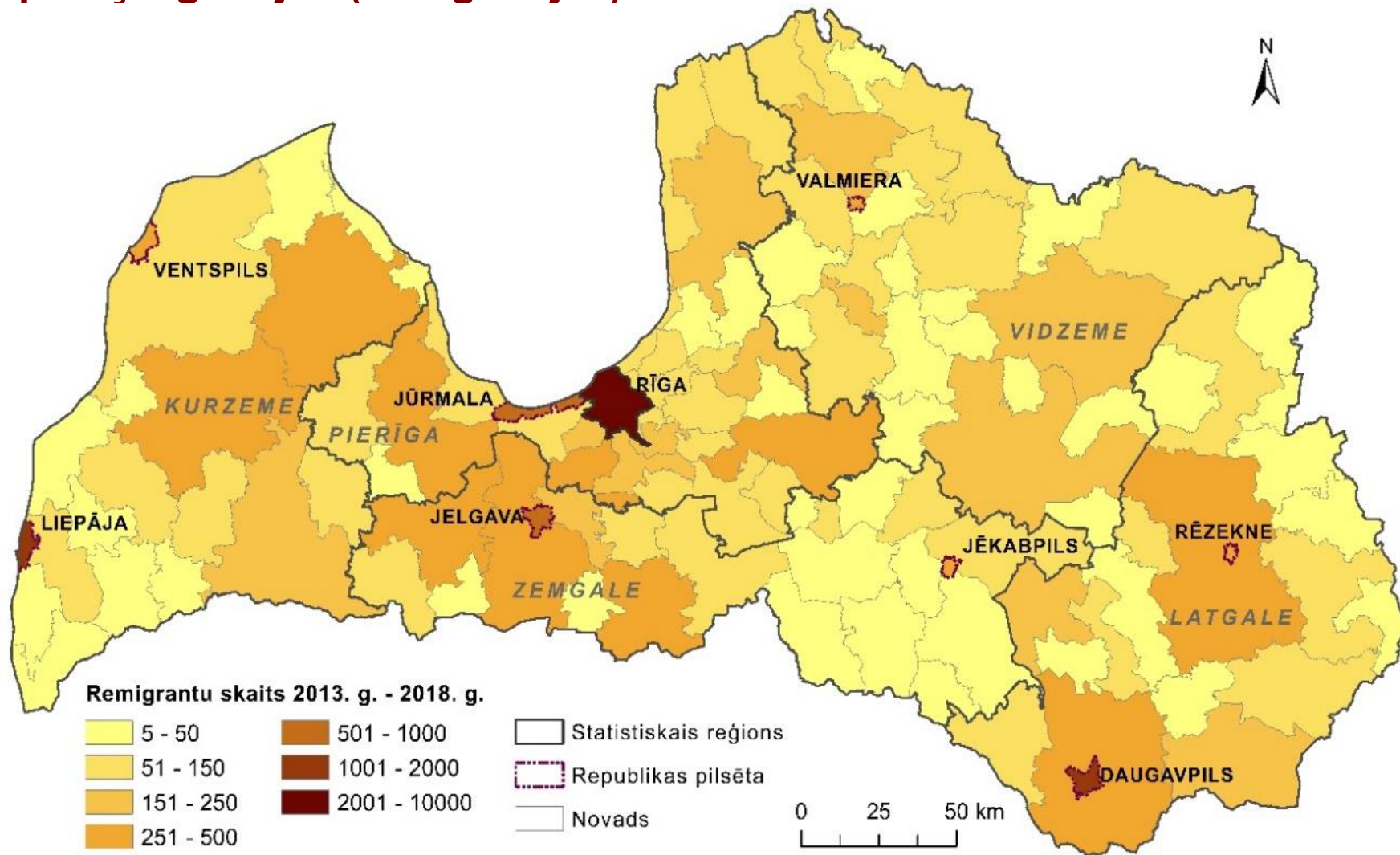
avots: izveidots, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes datus

Atpakaļmigrācijas (remigrācijas) nozīme 2013-2018

avots: izveidots, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes datus

Atpakaļmigrācijas (remigrācijas) nozīme 2013-2018

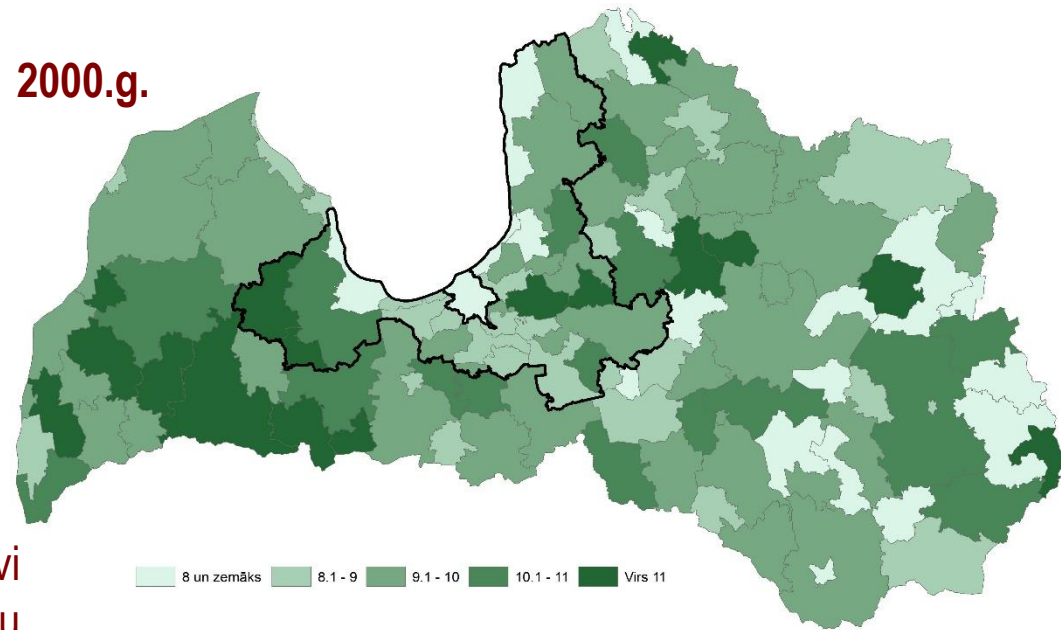

avots: Prusakova, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes datus

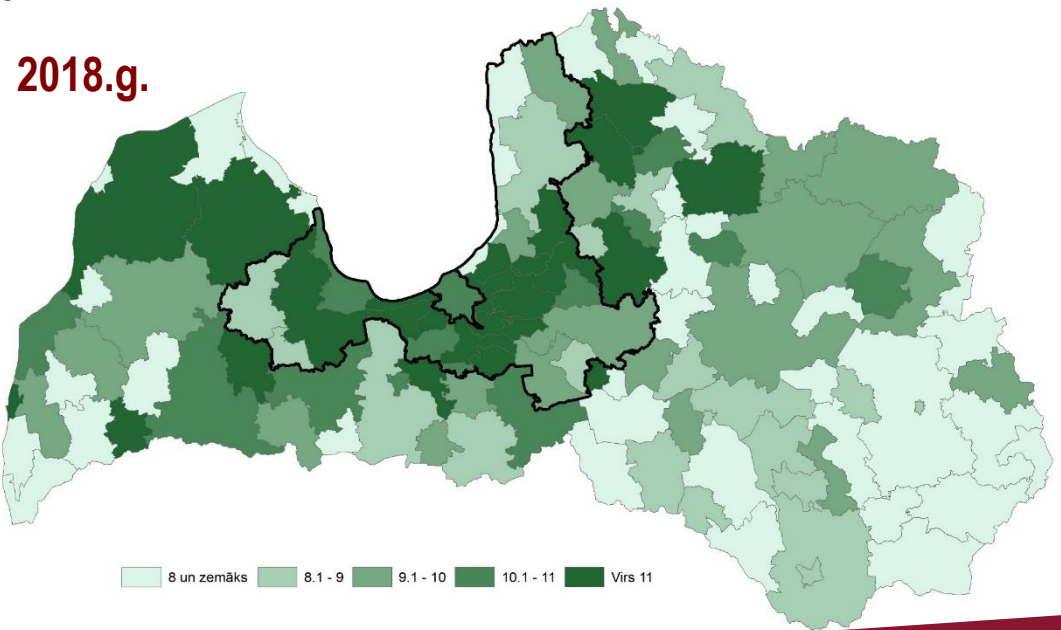
Dabiskās kustības rādītāji Latvijas reģionos

Dzimstības vispārīgais koeficients – dzīvi
dzimušo skaita attiecība pret vidējo iedzīvotāju
skaitu Latvijas pašvaldībās (uz 1 000 iedz.)

2000.g.

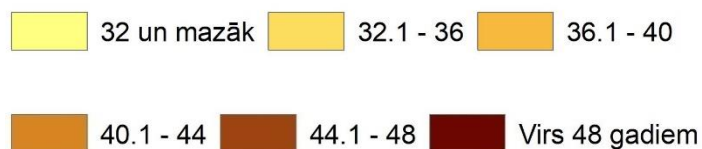
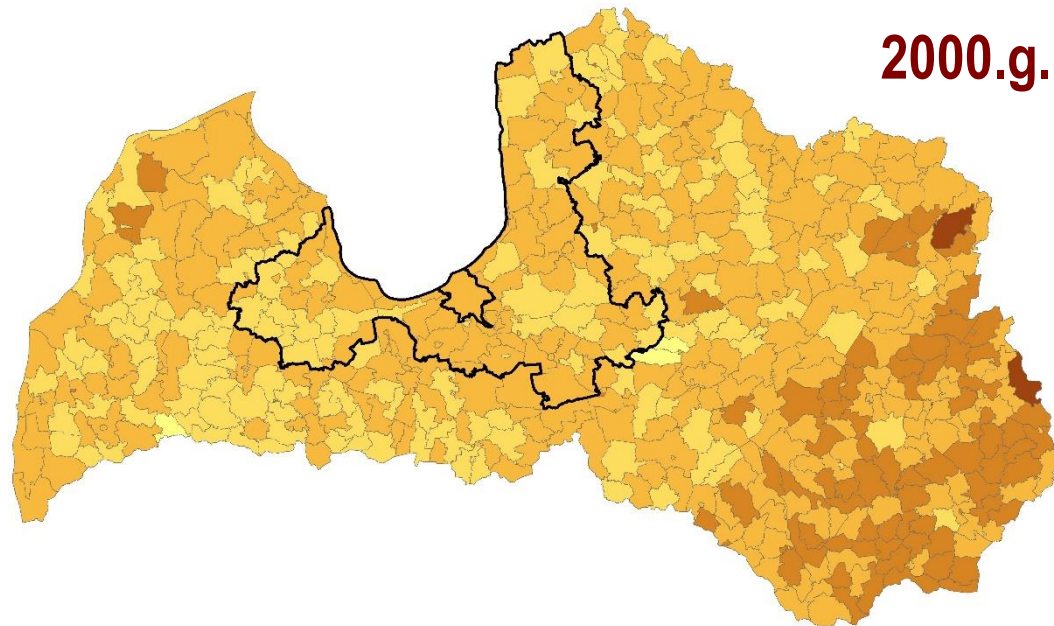
2018.g.

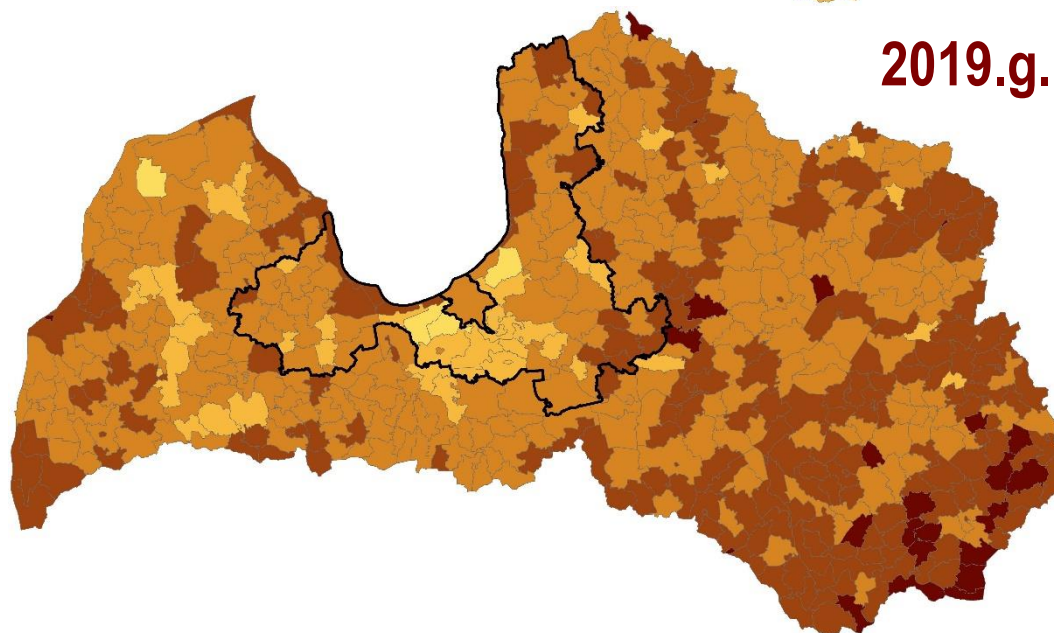
avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

iedzīvotāju vidējais vecums Latvijā

2000.g.

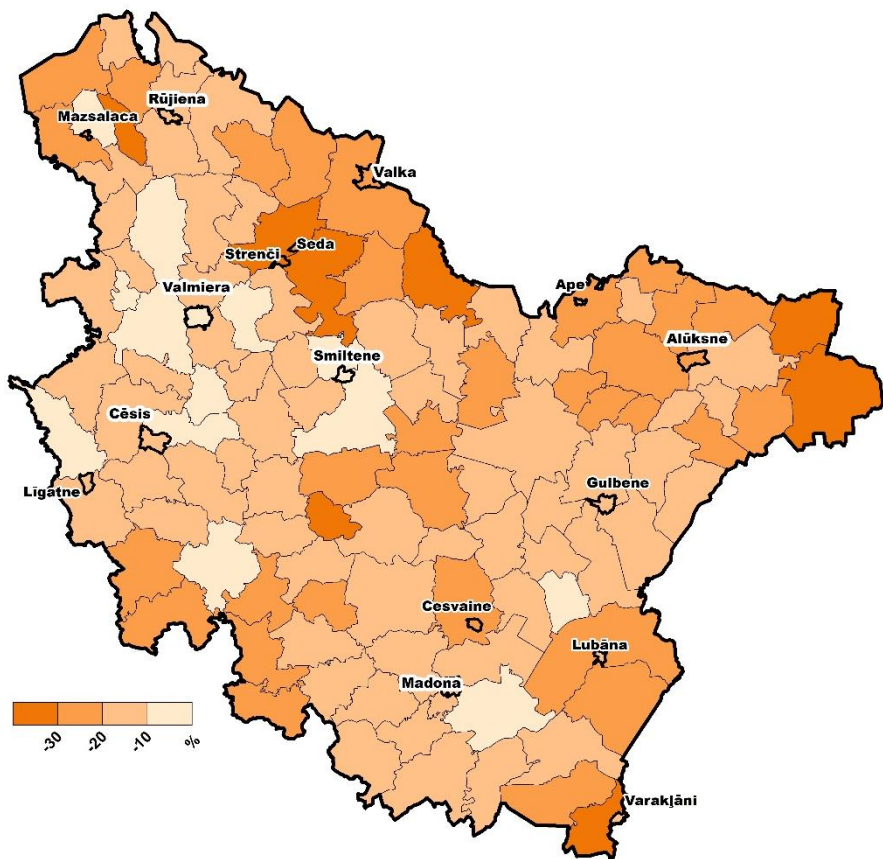
2019.g.

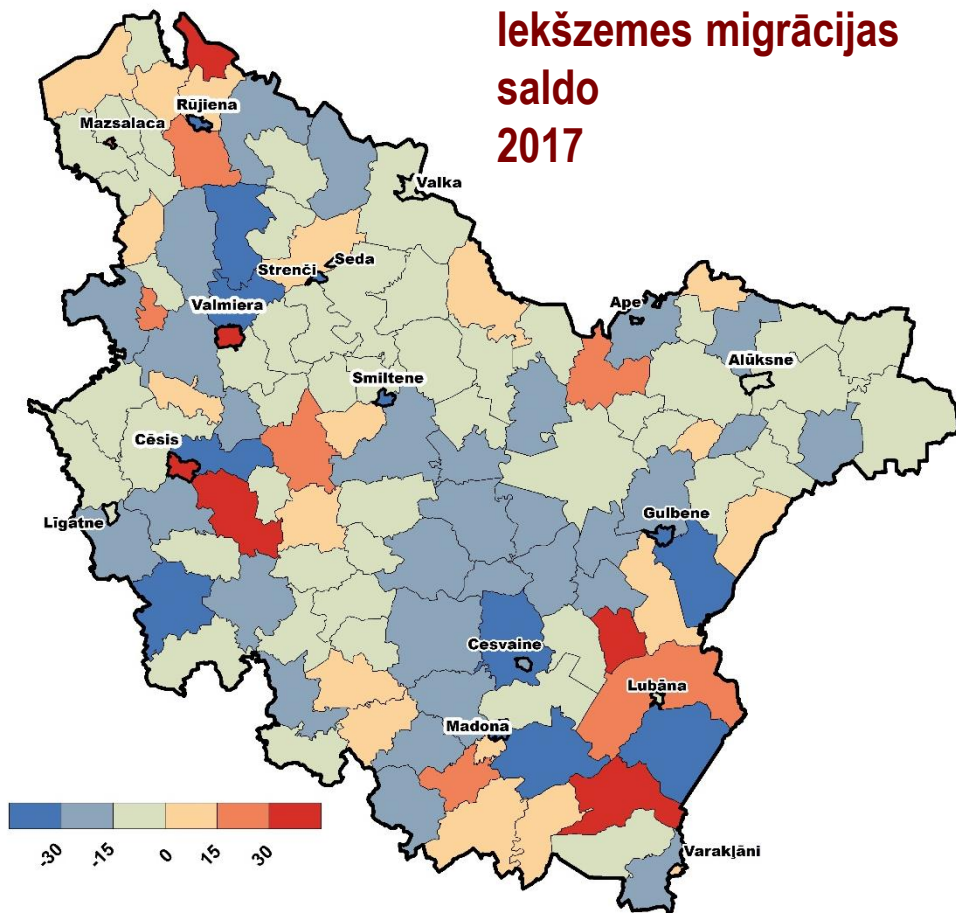
avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

iedzīvotāju skaita izmaiņas un migrācija: Vidzeme

iedzīvotāju skaita izmaiņas, %
2011-2020

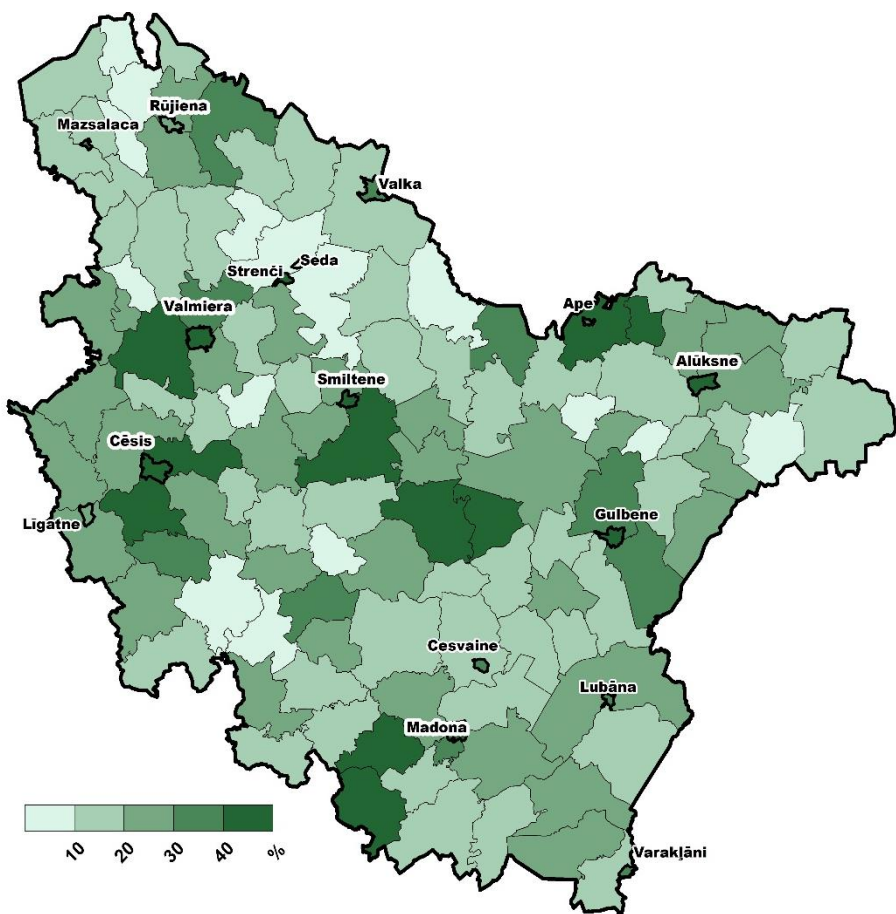

iekšzemes migrācijas
saldo
2017

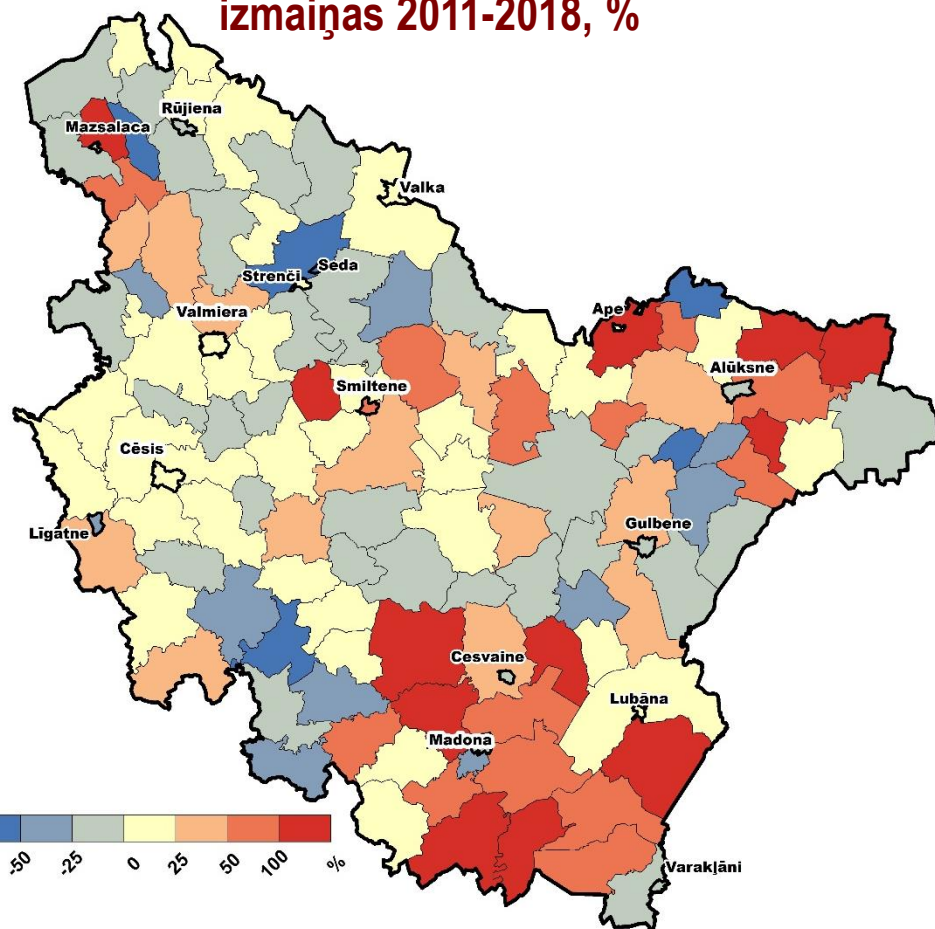

Nodarbināto iedzīvotāju skaita pārmaiņas: Vidzeme

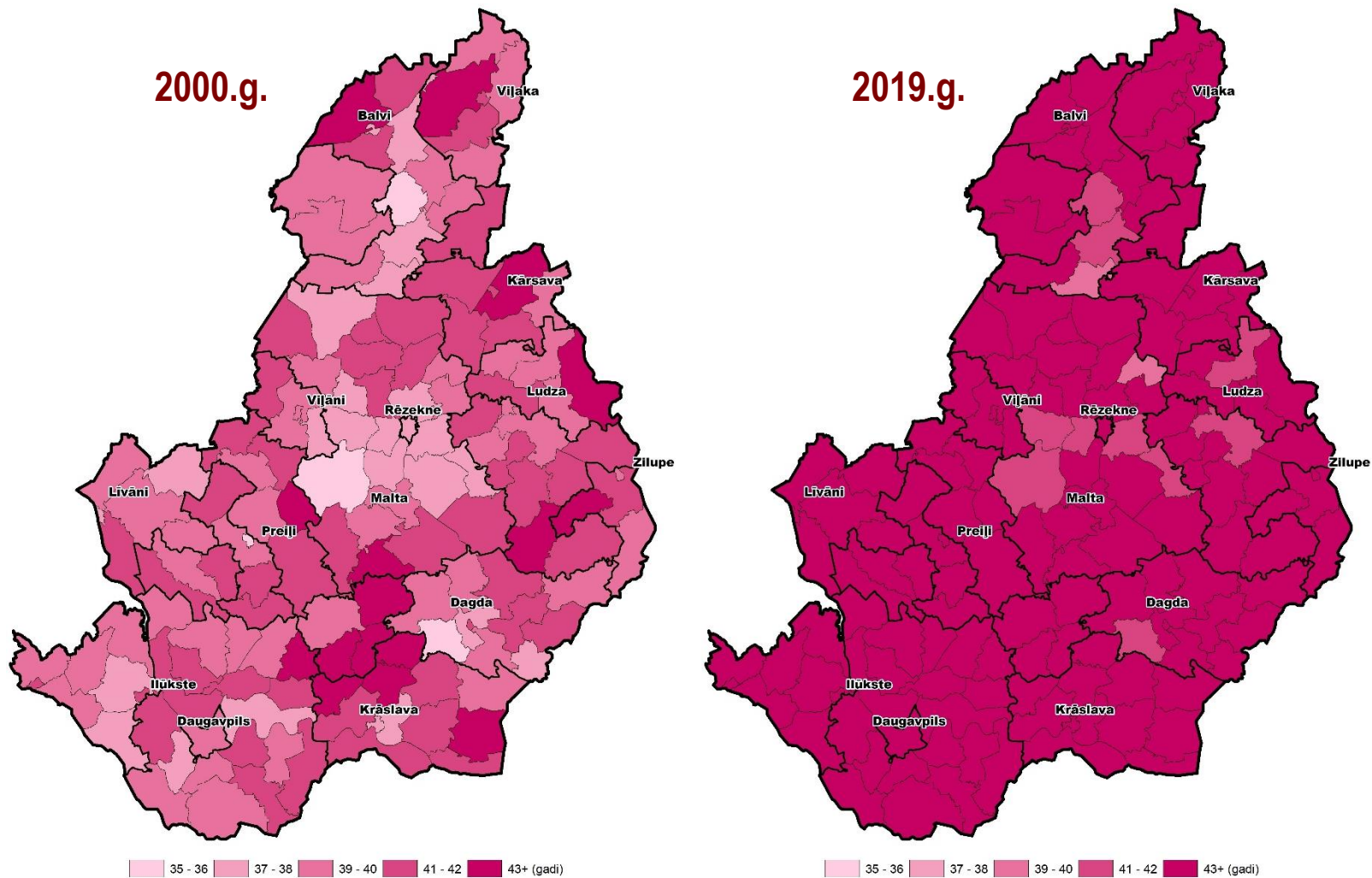
Nodarbināto iedzīvotāju īpatsvars pagastos un
pilsētās, %
2018

Nodarbināto iedzīvotāju skaita
izmaiņas 2011-2018, %

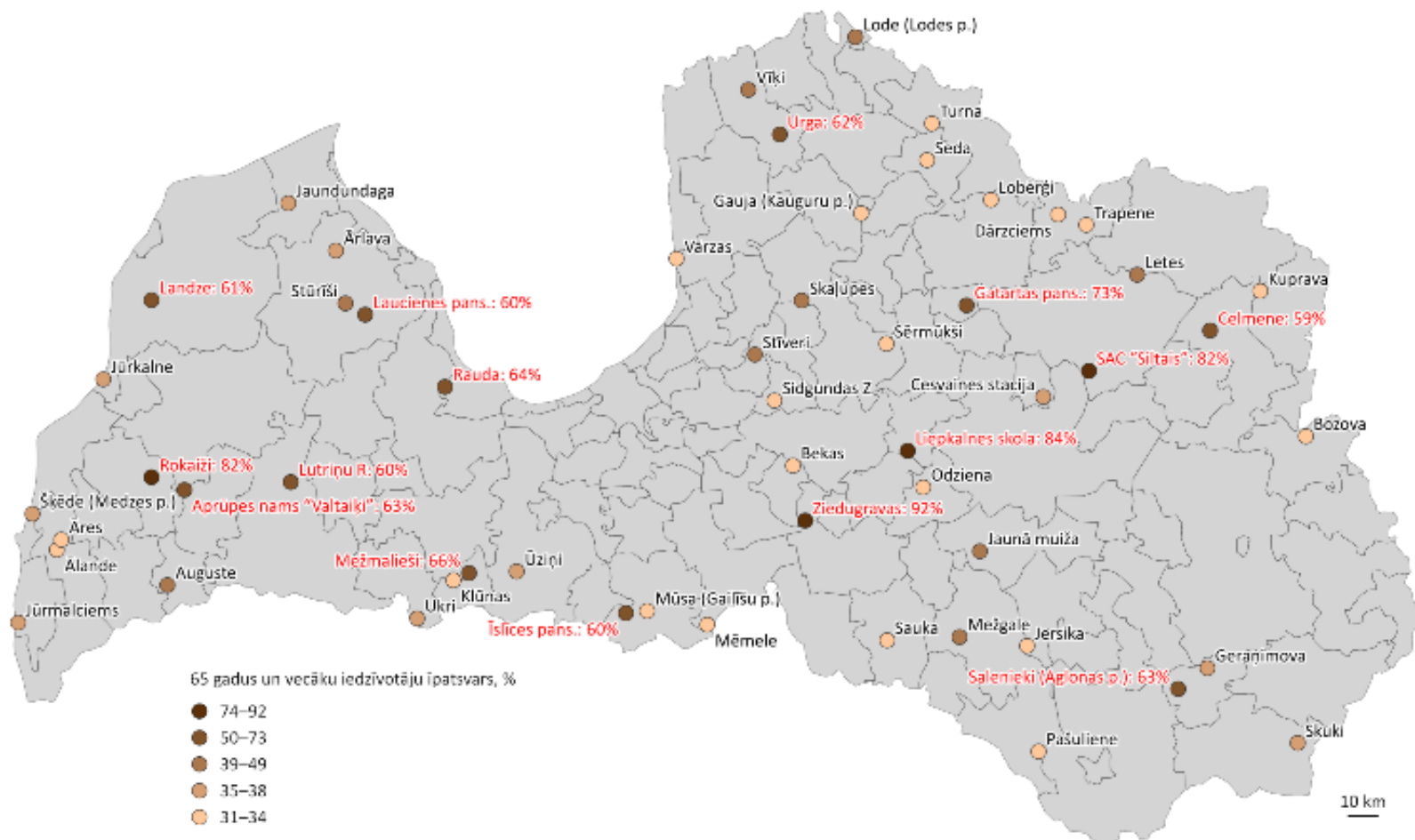

Dabiskās kustības un migrācijas rezultātā mainās iedzīvotāju vecuma struktūra: Latgale

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Blīvi apdzīvotās teritorijas ar 65 gadus un vecāku iedzīvotāju īpatsvaru virs 30 %

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Latvijas reģionu iedzīvotāji

REĢIONI LATVIJĀ KURZEME IEDZĪVOTĀJI

Pēdējo 30 gadu laikā iedzīvotāju skaits Kurzēmē samazinājies par trešdaļu

Kurzēmē ir viens no augstākajiem lietuviešu īpatsvariem

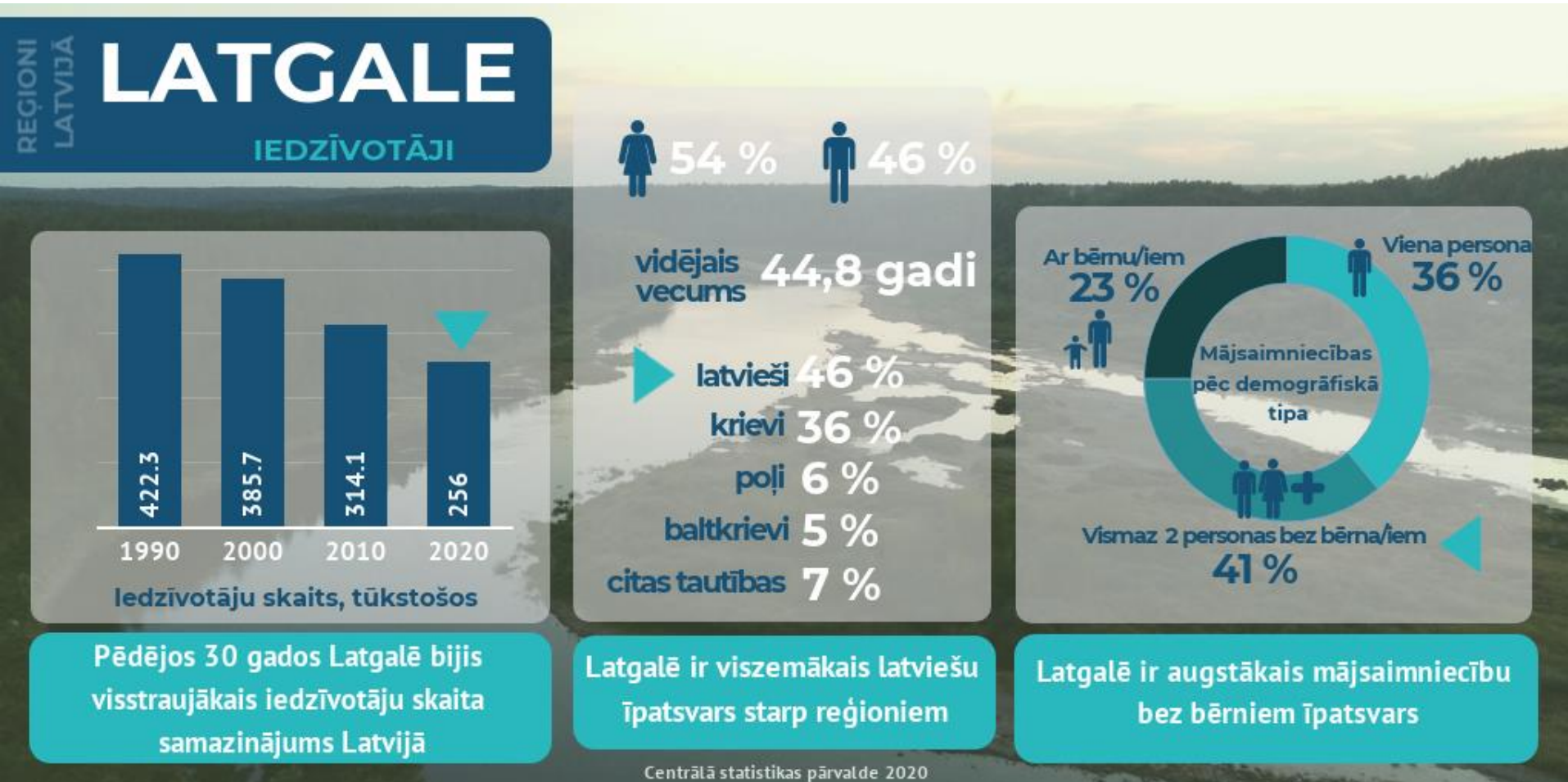
Centrālā statistikas pārvalde 2020

Kurzēmē izplatītākais mājsaimniecības veids ir mājsaimniecības ar vairākiem pieaugušajiem

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Latvijas reģionu iedzīvotāji

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Latvijas reģionu iedzīvotāji

REĢIONI LATVIJĀ VIDZEME IEDZĪVOTĀJI

Pēdējo 30 gadu laikā
iedzīvotāju skaits Vidzemē
samazinājies par trešdaļu

vidējais vecums 43,3 gadi

Vidzemē ir visaugstākais
latviešu īpatsvars

Vidzemē ir augstākais vienas
personas mājsaimniecību īpatsvars
Latvijā starp reģioniem

Centrālā statistikas pārvalde 2020

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Latvijas reģionu iedzīvotāji

REĢIONI
LATVIJĀ

PIERĪGA

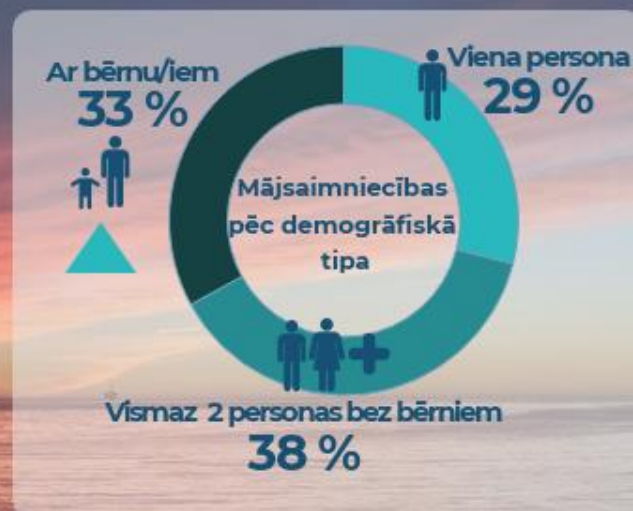
IEDZĪVOTĀJI

Pierīga ir vienīgais reģions, kur 30 gadu laikā iedzīvotāju skaits saglabājies stabils

Vidēji Pierīgas iedzīvotāji ir gados visjaunākie

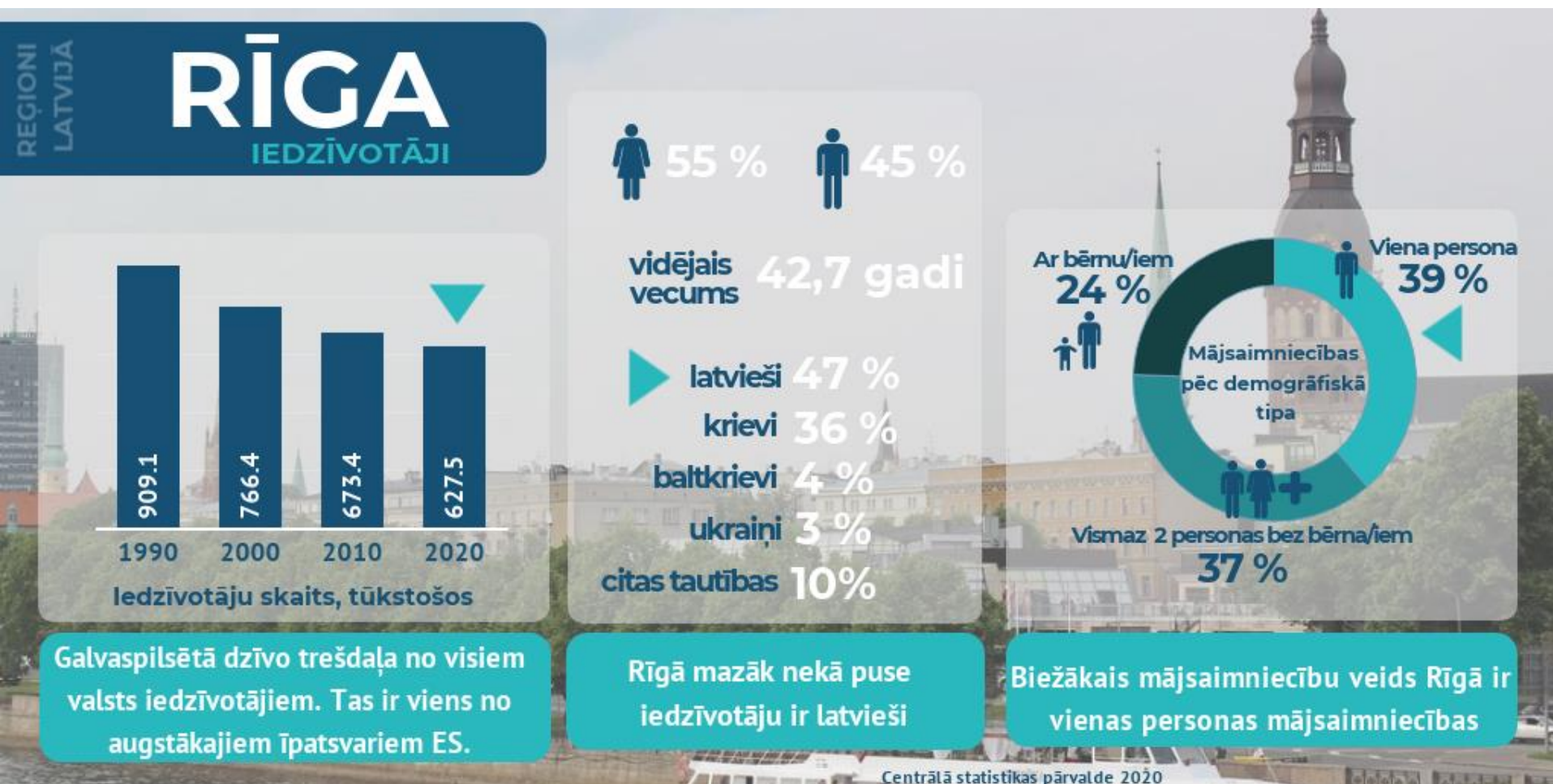

Pierīgā ir augstākais mājsaimniecību ar bērniem īpatsvars, salīdzinot ar citiem reģioniem

Centrālā statistikas pārvalde 2020

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Latvijas reģionu iedzīvotāji

avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Ilgspējīgas un saliedētas Latvijas sabiedrības attīstība: risinājumi demogrāfijas un migrācijas izaicinājumiem

Projekta akronīms: «DemoMig»

Projekta īstenotāji:

Institūcijas:

LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte

LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāte

LU Sociālo zinātņu fakultāte

LLU Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultāte

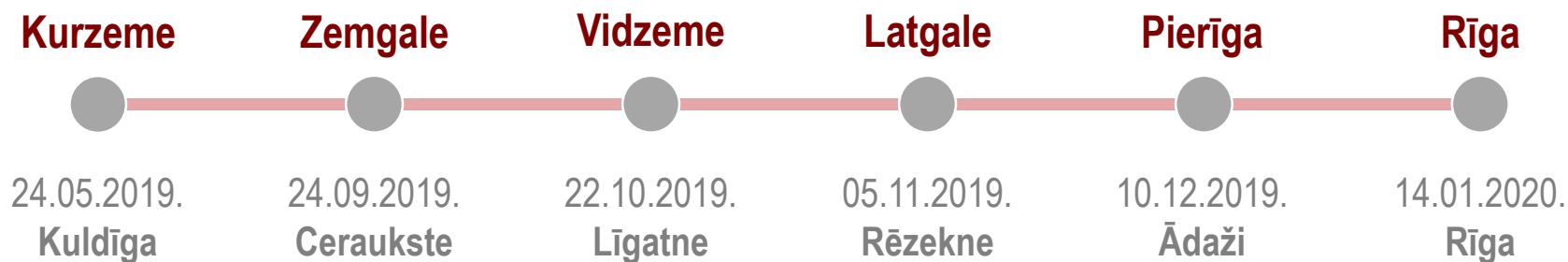
RTA Reģionālistikas zinātniskais institūts

Projekta «DemoMig» uzdevumi

- **Sniegt** pārskatu par demogrāfiskām norisēm un migrācijas ietekmi uz sabiedrības sociālo ilgtspēju un iekļaujošo izaugsmi, ņemot vērā **reģionālo** kontekstu
- **Raksturot** un **kartēt** galvenās demogrāfiskās izmaiņas un ģeogrāfiskās mobilitātes procesus, iedzīvotāju skaita un sastāva dažādību **reģionālā** perspektīvā
- **Novērtēt** migrācijas un demogrāfisko pārmaiņu ietekmi uz sabiedrību, ņemot vērā “smadzeņu cirkulācijas” potenciālu, un piesaistīt talantus, kas ir būtiski, lai sekmētu inovācijas reģionos
- **Novērtēt** izglītības institūciju lomu cilvēka kapitāla piesaistē un noturēšanā
- **Analizēt** kultūras nozīmi reģionu revitalizācijā
- **Izstrādāt** pētniecībā balstītus ilgtspējīgas rīcībpolitikas risinājumus iedzīvotāju novecošanās un depopulācijas jautājumos

Reģionālās ideju darbnīcas

Reģionālo ideju darbnīcu **mērķis** bija noskaidrot reģionos dzīvojošo, studējošo un strādājošo viedokļus par demogrāfiskās attīstības un migrācijas procesu izaicinājumiem, kā arī apzināt labās prakses piemērus un iespējamus risinājumus reģionu ilgtspējīgai attīstībai

REĢIONĀLO IDEJU DARBNĪCĀS APSPRIESTĀS TĒMAS

Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai

Ilgtspējīgas un saliedētas Latvijas sabiedrības attīstība:
 risinājumi demogrāfijas un migrācijas izaicinājumiem (DemoMig)

VIDZEME

Reģionālo ideju darbnīcu apkopojums

Vidzemes iedzīvotājs

intelektuāls
 uzņēmīgs
 radošs
 elastīgs
 atbildīgs
 izdzīvotājs
 objektīvs
 zinātkārs
 ģimenisks
 izglītots
 kluss
 mērķtiecīgs
 sirsnīgs
 gudrs
 darbīgs
 apdomīgs
 aktīvs
 komunikabls
 cīvēcīgs
 individuālists
 patriotisks
 strādīgs
 latvisks
 pieklājīgs

VPP projekts: DemoMig
 sīkāka informācija: ej.uz/DemoMigLU
 Vidzemes reģionālā ideju darbnīca notika
 2019.gada 22.oktobrī, Līgatnē

DemoMig
 projekta īstenotāji:

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

RĒZEKNES TEHNOLOĢU AKADEMĪJA

Latvijas
 Lauksaimniecības
 universitāte

Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai

Ilgtermiņīgas un saliedētas Latvijas sabiedrības attīstība:
risinājumi demogrāfijas un migrācijas izaicinājumiem (DemoMig)

LATGALE

Reģionālo ideju
darbnieku apkopojums

Latgales iedzīvotājs

Bailīgs
Sabalīgs
Viesmīlīgs
Energisks
Ticīgs
Optimists
Strādīgs un čakls
Pieticīgs
Apdālis
Arbīdīgs
Kreatīvs
Latgales patriots
Uzvaras dāva
Lapalīdzīgs
Draudzīgs
Sirsniņīgs
Neatlaidīgs
Uzpūmīgs
Dzied un dejo

VPP projekts: DemoMig
sīkāka informācija: ej.uz/DemoMigLU
Latgales reģionālā ideju darbnīca notika
2019.gada 5.novembrī, Rēzeknē

Izaicinājumi

Demogrāfija

Sabiedrības novecošanās
Sociālās infrastruktūras
pieejamība
Ģeogrāfiski vienmērīgs
pakalpojumu nodrošinājums
Mājokļu pieejamība
Senioru socializācija
Atsevišķu iedzīvotāju grupu
atkarība no pabalstiem

Kultūra

Kultūras piedāvājuma pieejamība
vietējiem iedzīvotājiem
Tradicionālās kultūras
saglabāšana
Kultūras nozīme identitātes
veidošanā un stiprināšanā
Kultūras pasākumu mārketings
Kultūras un tūrisma politikas /
aktivitāšu nošķirtība

Speciālistu piesaiste

Sarūkošs iedzīvotāju skaits
Garāks darba mūžs
Darba tirgus elastība
Speciālistu trūkums
Darbaspēka atjaunošana
Perspektīvu trūkums mazajos
apdzīvotajos centros
Darba vide, sociālās garantijas

Izglītība

Reģionālo augstskolu nozīme
Darbaspēka pārkvalifikācija
Kompetenču pilnveide
Karjeras izaugsme un
profesionālā pilnveide
Jauniešu nodarbinātība
Ārvalstu mazkvalificētā
darbaspēka ieviešana
Latviešu valodas apguve

Migrācija

Jauniešu emigrācija
Nedēļas darba un mācību
svārstmigrācija
Pierobežas «iztukšošanās»
Apdzīvotuma sezonālitate
Sabiedriskā transporta
nodrošinājums
Militārās un valsts drošības
jomas profesionāļu migrācija

Risinājumi

Mērķtiecīga demogrāfiskā politika
Atbalsts ģimenēm ar bērniem
Mājokļu politikas pilnveide
Teritoriāli diferencēta nodokļu politika
Birokrātisko šķēršļu mazināšana
pašvaldību darbā
Aktīvāki visu pušu sadarbības tīkli

Jaunu iekļaujošu kultūras pasākumu
veidošana mazajos novados
Labo piemēru popularizēšana
publiskajā telpā
Valsts, reģiona un pašvaldību
koordinācija kultūras jomā
Plašāks informatīvais lauks
sabiedriskajos medijos

Konkurētspējīgs atalgojums
Pašvaldību labās prakses
speciālistu piesaistē un noturēšanā
Studiju programmu kvalitātes
uzlabošana augstskolās
Jāveido pievilcīga dzīves vide, lai
piesaistītu iedzīvotājus
Pašvaldību sadarbība un atbalsts

Mūžizglītība un tālākizglītība
Atbalsts speciālistu pārkvalifikācijai
Sadarbības stiprināšana starp NVO,
darba devējiem un pašvaldību
Darba devēju aktīvāka iesaiste
Darba vidē balstītas studijas
Efektīvas institucionālās sadarbības
nodrošināšana izglītībā

Migrācijas efektīva pārvaldība
Mobilo pakalpojumu plašāka attīstība
Transporta un satiksmes
infrastruktūras uzlabošana
Attālinātā darba veicināšana
Darbavietu decentralizācija
Pārdomāts atbalsts stabilitātes un
uzticības veicināšanai dažādās jomās

DemoMig
projekta īstenotāji:

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

RĒZEKNES TEHNOLOĢIJU AKADĒMIJA

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

Paldies par uzmanību!

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

DemoMig

e-pasts: demomig@lu.lv